

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΦΑΡΟΥ ΤΟΥ ΔΡΕΠΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Φοιτήτριες: Βασιλείου Βασιλική

Μποϊτσούκ Αγγελίνα

Εποπτεύων Καθηγητής: Μαρτίνης Σπύρος

Πάτρα Απρίλιος 2017

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στο σημείο αυτό, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον επιβλέποντα καθηγητή μας, κύριο Σπύρο Μαρτίνη, για την εμπιστοσύνη και το ενδιαφέρον που μας έδειξε κατά την ανάθεση της εργασίας, την πολύτιμη βοήθεια και συνεργασία αλλά και τη δυνατότητα που μας έδωσε να ασχοληθούμε με ένα τόσο ενδιαφέρον θέμα με προεκτάσεις στην επιχειρηματική ζωή που παίζει κυρίαρχο ρόλο στον επαγγελματικό κλάδο που επιλέξαμε. Τον ευχαριστούμε καθώς με την συγκεκριμένη ανάθεση, πιστεύουμε ότι θα μας βοηθήσει στην μετέπειτα πορεία μας στον τομέα.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειες μας για την υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια των ακαδημαϊκών μας σπουδών αλλά και την ηθική συμπαράσταση κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής μας εργασίας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η συγκεκριμένη μελέτη αφορά την Ανάδειξη και επανάχρηση του Φάρου του Δρεπάνου της Πάτρας και η ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής. Η παραλία του Δρεπάνου είναι ένας τόπος με έντονο χαρακτήρα, τόσο φυσικό όσο και τεχνητό, ο οποίος αποτελεί πόλο έλξης για ένα ειδικό κοινό, αυτό των αθλητών kite και windsurf, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Η περιοχή εμφανίζει ειδικές μορφολογικές και κλιματικές συνθήκες, ενώ θέτει διαρκώς ένα ζήτημα ως προς τον καθορισμό της ταυτότητας του, μιας και βρίσκεται ανάμεσα σε μια ειδική χρήση (surf) και κάποιες γενικές χρήσεις, αυτή δηλαδή των κοινών λουόμενων και παραθεριστών και των εργαζόμενων του πολεμικού Ναυτικού με τις οικογένειες τους οι οποίοι χρησιμοποιούν το σπίτι του φάρου για τους καλοκαιρινούς μήνες ως χώρο διαμονής. Επιπλέον, το Δρέπανο ακροβατεί ανάμεσα σε ένα ιδιαίτερο παραθαλάσσιο τοπίο και μια ισχυρή ανθρώπινη παρέμβαση, το εργοστάσιο της τσιμεντοβιομηχανίας ΤΙΤΑΝΑΣ. Ταυτόχρονα, ταλαντεύεται ανάμεσα στην αξιοποίηση του αιγιαλού και της χρήσης του, ανεξαρτήτως εποχής μέσα στο χρόνο.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη μελέτη αυτή κύριος άξονας μας είναι ο Φάρος και η ανάδειξη αυτού ως προς τον περιβάλλοντα χώρο. Ο φάρος που θα εξετάσουμε υπάγεται στην κατηγορία περί προστασίας Αρχαιοτήτων (Νεώτερα Μνημεία) οπότε οι επεμβάσεις που θα γίνουν σε αυτόν αφορούν κάποιες διαρρυθμίσεις που θα γίνουν εσωτερικά και όχι ως προς την όψη του. Για να αναδειχθεί η αξία του αρκεί να γίνουν κάποιες ενέργειες που θα βελτιώσουν την προσβασιμότητα στον χώρο. Η μελέτη πρόσβασης προς τον φάρο αφορά οχήματα και πεζούς και τον απαραίτητο χώρο στάθμευσης των οχημάτων. Ακόμα προτείνεται η δημιουργία κάποιων κατασκευών που θα αυξήσουν το τουριστικό ενδιαφέρον της περιοχής και θα αποτελέσουν πόλο έλξης επισκεπτών από όλη την Ελλάδα. Στη μελέτη αυτή θα δούμε επίσης τη φύτευση του περιβάλλοντα χώρου θα προτείνουμε τρόπους να αναδειχθεί ο φάρος μέσα από τα η φύτευση της ευρύτερης περιοχής. Βασικό μέλημα της εργασίας αυτής είναι η προστασία του φυσικού τοπίου και ο εναρμονισμός του με τις σύγχρονες κατασκευές που θα πλαισιώσουν τον οικίσκο και τον πύργο του φάρου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ.....	2
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	10
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΦΑΡΩΝ	10
1.1. Τεχνικά χαρακτηριστικά και αρχιτεκτονική φάρων	10
1.2. Φαρικό Δίκτυο Ελλάδας.....	23
1.3 Η αξιοποίηση των φάρων ως μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς.....	27
1.4. Ιστορικά στοιχεία του Φάρου του Δρεπάνου Αχαΐας.....	29
1.5. Το Δρέπανο και η ευρύτερη περιοχή	31
1.6. Χρήσεις του Φάρου	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	34

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	34
2.1. Περιβάλλον χώρος (περιγραφή τοποθεσίας, κτηρίου και άμεσου περιβάλλοντος χώρου).....	34
2.2. Αρχές και μέθοδοι αποτύπωσης.....	36
2.3. Μορφολογικά στοιχεία του Φάρου του Δρεπάνου Αχαΐας.....	37
2.4. Κατάταξη προβλημάτων του κτηρίου.....	38
2.5. Δομικά στοιχεία οικίσκου.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	43
ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	43
3.1. Ανάδειξη του οικίσκου του Φάρου.....	43
3.1.1. Πρόταση ένταξης νέων κατασκευών στον περιβάλλοντα χώρο..	44
3.1.3. Διατάξεις και κανόνες για την Δόμηση ενός χώρου Κάμπινγκ...	45
3.2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ.....	52
3.2.1 Περιγραφή επεμβάσεων στον περιβάλλοντα χώρο-αιγιαλό.....	52
3.2.2. Γενική περιγραφή αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων στον οικίσκο του φάρου.....	56
3.2.3. Επεμβάσεις στις όψεις του οικίσκου του φάρου.....	57
3.2.4. Περιγραφή επεμβάσεων στους εσωτερικούς χώρους του οικίσκου του φάρου.....	57

3.2.5 Περιγραφή επεμβάσεων στους εξωτερικούς χώρους του οικίσκου του φάρου	58
3.2.6. Περιγραφή κατασκευών	58
1) Κατασκευή κάμπινγκ	58
2) Κατασκευή κτίσματος χώρου υποδοχής	60
3) Η κατασκευή του αναψυκτηρίου-εστιατορίου.....	60
4) Κατασκευή κτίσματος kite	61
3.2.7. Προσβάσεις.....	61
3.2.8. Πλακοστρώσεις	63
3.2.9. Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις- Φωτισμός	63
3.2.10. Πυροπροστασία.....	64
3.2.11. Πρόσβαση ΑΜΕΑ	64
3.3 ΦΥΤΕΥΣΗ	64
3.3.1. Υπάρχουσα φύτευση της ευρύτερης περιοχής	64
3.3.2. Πρόταση Φύτευσης στην ευρύτερη περιοχή	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	66
ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΑΛΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΑΡΟΥ	66
4.1. Σειρά εκτελούμενων εργασιών	66

4.2Πρόταση λειτουργίας, διαχείρισης και αξιοποίησης του φάρου και της ευρύτερης περιοχής.....	67
4.2.1 Προτεινόμενο πλαίσιο οργάνωσης οικονομικής διαχείρισης ...	67
4.2.2 Προτεινόμενο προσωπικό λειτουργίας και ωράριο	68
4.2.3. Εξεύρεση πόρων για την χρηματοδότηση της μελέτης	70
4.2.4. Μέτρα προβολής και οικονομική ενίσχυση του φάρου και των εγκαταστάσεων	70
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	72
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΧΕΔΙΩΝ.....	74-84

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της μελέτης είναι να αναδείξει το συγκεκριμένο τοπίο , μέσα σε όλη του την ιδιαιτερότητα και να δημιουργήσει κατάλληλες συνθήκες, για ανθρώπινες δραστηριότητες όπως περιπλάνηση, ψυχαγωγία αθλητισμό, αλλά και εφήμερη κατοίκηση στους χώρους του κάμπινγκ. Όλα τα παραπάνω , θα λειτουργήσουν με τρόπο που δε θα θίγει και δεν θα μεταβάλει τη μορφολογία του φυσικού ανάγλυφου, αλλά και του τεχνητού περιβάλλοντος, που τα τελευταία χρόνια συνυπάρχουν και συνδιαλέγονται αρμονικά. Με λίγα λόγια, σαν πρόθεση ορίζουμε τη δημιουργία ενός φαινομενικά λειτουργικού και εναρμονισμένου τοπίου, το οποίο μέσα από τις επεμβάσεις, θα αποκτήσει νέο νόημα και μια καινούργια ταυτότητα, που θα διαβάζεται σε διάφορα επίπεδα και από διαφορετικούς χρήστες. Η κατανόηση και η ανάδειξη του φάρου του Δρεπάνου ως Νεώτερο μνημείο θα γίνει με την αναδρομή της ιστορίας και της αρχιτεκτονικής του φαρικού δικτύου στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΦΑΡΩΝ

1.1. Τεχνικά χαρακτηριστικά και αρχιτεκτονική φάρων

Το βασικό κτίσμα του φάρου είναι ο πύργος στην κορυφή του οποίου υπάρχει, συντηρείται και προστατεύεται το φως. Η κορυφή του πύργου είναι επίπεδη και περικλείεται από κιγκλίδωμα. Στη μέση υψώνεται κυκλική κατασκευή [χτιστή ή μεταλλική], που αποτελεί τη βάση του μηχανήματος και πάνω από αυτή τη βάση βρίσκεται ο κλωβός. Ο φωτιστικός κλωβός, μέσα στον οποίο βρίσκεται το φωτιστικό όργανο, είναι κυλινδρικού ή πολυγωνικού σχήματος, με μεταλλικούς ορθοστάτες που συγκρατούν τα τζάμια, ενώ σκεπάζεται από τρούλο συνήθως χάλκινο. Στην κορυφή του τρούλου υπάρχει πάντα ο ανεμοδείκτης και το αλεξικέραυνο. Ο κλωβός έρχεται πάντα προκατασκευασμένος και απλά συναρμολογείται επί τόπου. Σε μεγάλους φάρους, όπου υπάρχει ανάγκη νυχτερινής βάρδιας, προβλέπεται ιδιαίτερο διαμέρισμα κάτω από το μηχάνημα για τον φύλακα υπηρεσίας.

Το υπόλοιπο σώμα του πύργου, τουλάχιστον στους ελληνικούς φάρους, περικλείει το κλιμακοστάσιο, στο ύψος του οποίου κινείται το συρματόσχοινο που με το βάρος του δίνει την περιστροφή στο φωτιστικό. Το άθροισμα του ύψους του πύργου με το ύψος της βάσης του από την επιφάνεια της θάλασσας είναι αυτό που δίνει τη φωτοβολία του μηχανήματος. Πρέπει δηλαδή αυτό το άθροισμα [το εστιακό ύψος]

να είναι τέτοιο ώστε το μήκος της εφαπτομένης από το φως, να συναντά την επιφάνεια της θάλασσας ή τη γέφυρα του πλοίου στο όριο φωτοβολίας του μηχανήματος. Η αρχιτεκτονική δομή των φάρων διακρίνεται σε γενικές κατηγορίες ανάλογα με:

- □ Τον τύπο της κάτοψης [κυκλική, τετραγωνική, οκταγωνική ή εξαγωνική] (βλ. εικόνα 1-3)

Το κυλινδρικό σχήμα του πύργου των φάρων είναι το πιο ενδεδειγμένο, κυρίως για φάρους κάποιου ύψους, οι οποίοι είναι συγχρόνως εκτεθειμένοι σε περιμετρικούς ανέμους, ενώ ενσωματώνεται ευκολότερα σε οποιαδήποτε γεωμορφολογία. Είναι αποδεκτό πως η πίεση του ανέμου σε κυλινδρική επιφάνεια είναι ίση με τα $2/3$ της πίεσης που θα ασκούσε ο άνεμος σε επίπεδη επιφάνεια ύψους και πλάτους ίδιου με την περίμετρο του πύργου. Η κατασκευή κυλινδρικού ή κολουρωνικού σχήματος είναι ιδιαίτερα δαπανηρή και επιλεγόταν για θέσεις για τις οποίες κρινόταν απολύτως αναγκαίο. Το οκταγωνικό σχήμα θεωρείται αρκετά ανθεκτικό για τις ίδιες συνθήκες καταπόνησης. Το τετράγωνο σχήμα, λιγότερο δαπανηρό και απλούστερο στην κατασκευή, συναντιέται σε πύργους με κάποια φυσική προφύλαξη και σε σημεία γενικότερα που δεν απειλούνται από ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες.

Εικόνα 1. Οκταγωνικός φάρος
Σαπιέντζας

Εικόνα 2. Κυλινδρικός
φάρος
Αλεξανδρούπολης

Εικόνα 3. Τετράγωνος φάρος
Λάκκα Παξών

Την ενσωμάτωσή του ή μη σε άλλα κτίσματα μεμονωμένοι ως απλοί πύργοι μεμονωμένοι με ενσωματωμένους στην κύρια κάτοψη βοηθητικούς χώρους σε επαφή με μικρότερα κτίσματα [φαρόσπιτα κυρίως ορθογωνικής διάταξης] σε γειτνίαση με άλλα κτίσματα ενσωματωμένοι σε ευρύτερο οικιστικό σύνολο ιδιαίτερη κατηγορία αποτελεί η κατασκευή φάρων σε υφάλους μέσα στη θάλασσα, καθώς και η συνύπαρξη δύο φάρων σε γειτονική μεταξύ τους απόσταση [παύση λειτουργίας του ενός και αντικατάστασή του με άλλο]

- □ Την οργάνωση των όψεων αρχιτεκτονικός ρυθμός τύπος ανοιγμάτων διαμόρφωση εξωτερικής επιφάνειας.

Σε πρώιμους ευρωπαϊκούς φάρους [11ος-17ος αι.] ακολουθήθηκε κατά περίπτωση αρχιτεκτονικός σχεδιασμός βάσει μεσαιωνικών-αναγεννησιακών προτύπων [δομή, κάτοψη, επιβλητικός σχεδιασμός, διακοσμητικές προθέσεις]. Η εξωτερική όψη των φάρων αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο αναγνώρισης και ποικίλει από τόπο σε τόπο. Υπάρχουν φάροι είτε με επίχριστη πέτρα σε μορφή ισόδομης κατασκευής, είτε επιχρισμένοι με λευκό-φωτεινό χρώμα, είτε με συγκεκριμένη παραλλαγή χρωμάτων.

Οι φάροι του ελλαδικού δικτύου, ακολουθούν τις γενικές τυπολογικές αρχές των πύργων-φάρων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από την παράδοση των παλαιών και τις σύγχρονες εξελίξεις.

Στους παλαιούς φάρους κυριαρχεί ως υλικό η πέτρα, ενώ υπάρχουν και μερικοί από οπτοπλινθοδομή. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, έγιναν επεμβάσεις κυρίως στις πλάκες ορόφου του φανού από σκυρόδεμα. Οι φάροι των ελληνικών ακτών βρίσκονται συνήθως σε δύσβατες περιοχές, και απόκρημνες ακτές. Οι απλές, λιτές γραμμές τους ενισχύονται από την ποικιλία των εντυπώσεων που δημιουργεί το ανάγλυφο και πολυχρωματικό ελληνικό φυσικό τοπίο. Η σταθερή, ήρεμη δομή τους είναι σε αντίθεση με τη δύναμη των θαλάσσιων κυμάτων. Οι πύργοι των φάρων στον ελλαδικό χώρο είναι συνήθως προσκολλημένοι σε ορθογωνικής διάταξης κτίσματα [φαρόσπιτα], όπου υπάρχουν όλες οι λειτουργικές διατάξεις, απαραίτητες για τη διαμονή των φαροφυλάκων (βλ. εικόνα 4-6). Σε λίγες περιπτώσεις συναντώνται φάροι ως

μεμονωμένοι πύργοι, ή ως μέρος ευρύτερου συνόλου [συνήθως σε κορυφές οχυρωματικών τειχών-φρουρίων]. Η εξωτερική επιφάνεια των ελληνικών φάρων είναι συνήθως επιστρωμένη με λευκό επίχρισμα, ενώ σε λιγότερες περιπτώσεις παρουσιάζουν εμφανή ισοδύναμη κατασκευή.

Εικόνα 4. Φάρος Απολυτάρης-
κυκλικός

Εικόνα 5. Φάρος Γυθείου-
οκταγωνικός

Εικόνα 6. Φάρος
Λευκάδας-τετράγωνος

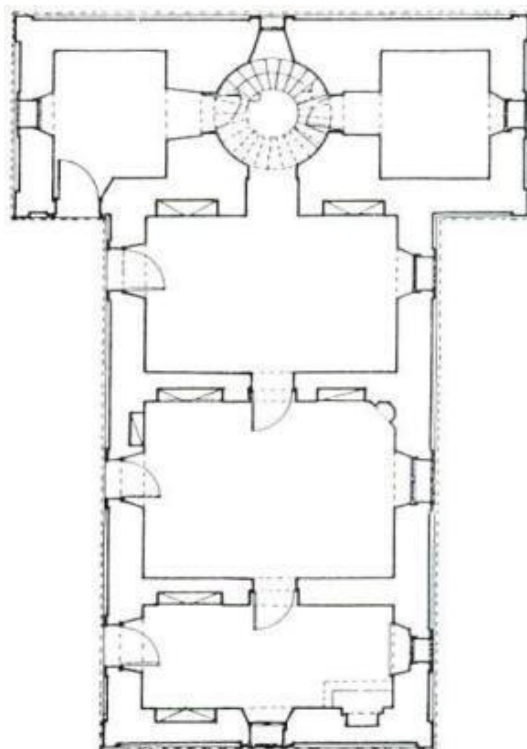
Το κτίριο του φάρου αποτελείται από δύο κύρια μέρη, τον πύργο, στην κορυφή του οποίου βρίσκεται ο μηχανισμός φωτοβολίας και τον οικίσκο [για επανδρωμένους φάρους] που στεγάζει τον φαροφύλακα. Τα βασικά αρχιτεκτονικά σχέδια για τις κατασκευές των πύργων, προβλέπουν τρία βασικά σχήματα. Τετράγωνο, οκτάγωνο και κυκλικό με πρόβλεψη για τις εγκαταστάσεις προσωπικού, αν ο φάρος είναι επιτηρούμενος. Βασικές παράμετροι για την επιλογή του σχεδίου, είναι η γεωγραφική του θέση που καθορίζει το συνολικό ύψος από τη θάλασσα, η σύσταση του

εδάφους, ο διαθέσιμος χώρος, καθώς και οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε περιοχή.

Έτσι, όχι τυχαία, στις περισσότερες περιπτώσεις, έχει επιλεγεί η κυλινδρική μορφή - [59 φάροι ανήκουν στον κυλινδρικό τύπο] - αφού η καταπόνηση των κατασκευών λόγω καιρού είναι σημαντική. Μάλιστα τα ύψη ποικίλλουν σημαντικά από 4,30 μ. στον φάρο Στρογγύλης του Καστελόριζου ως τα 25 μ. στον Γάιδαρο της Σύρου. Δεύτερη - σε συχνότητα - επιλογή, είναι αυτή με τις οκτάγωνες κατασκευές - [11 φάροι ανήκουν στον πολυγωνικό τύπο] - που συνδυάζουν χαμηλό κόστος και την κατοικία των φαροφυλάκων στη βάση. Οι ακμές του κτιρίου, είναι προσανατολισμένες στις κύριες διευθύνσεις των ανέμων και τα ύψη τους αρχίζουν από τα 9,50 μ. όπως στη Σαπιέντζα και φθάνουν τα 23, όπως στην Κρανάη. Τέλος, οι τετράγωνες κατασκευές - [39 φάροι ανήκουν στον τετραγωνικό τύπο] - αποτελούν ένα ενιαίο σώμα με αυτό του πύργου. Συναντώνται συνήθως σε τοποθεσίες μεγάλου υψόμετρου, όπως ο φάρος της Ζούβρας που έχει ύψος 10 μ. και βρίσκεται 36 μ. πάνω από τη θάλασσα. Τα ύψη τους κυμαίνονται από 6,5 μ. όπως στη Μονεμβασιά ως τα 16 μ. όπως στο Ταίναρο.

Ο οικίσκος του φάρου έχει συνήθως παραλληλόγραμμο σχήμα, ενώ υπάρχουν και κατόψεις σχήματος “Γ”, “Τ”, “Π” ή περίκεντρες (βλ. [εικόνα 7-8](#)) Αναπτύσσονται στην πλειοψηφία τους σε μια στάθμη, χωρίς να λείπουν περιπτώσεις διώροφων κτιρίων, φάρων με υπόγειους χώρους, ή πύργων με κατακόρυφη ανάπτυξη χώρων. Το μοντέλο "Πύργος-οικίσκος" είχε εμφανιστεί στο παρελθόν σε οχυρωματικές κατασκευές μικρής κλίμακας [οχυρές κατοικίες, φορτρέσες κ.τ.λ] τόσο στον ελλαδικό όσο και στον ευρύτερο χώρο, ενώ η εφαρμογή του στη φαροδομία ήταν

αποτέλεσμα της προσαρμογής του μοντέλου αυτού στα σύγχρονα δεδομένα.

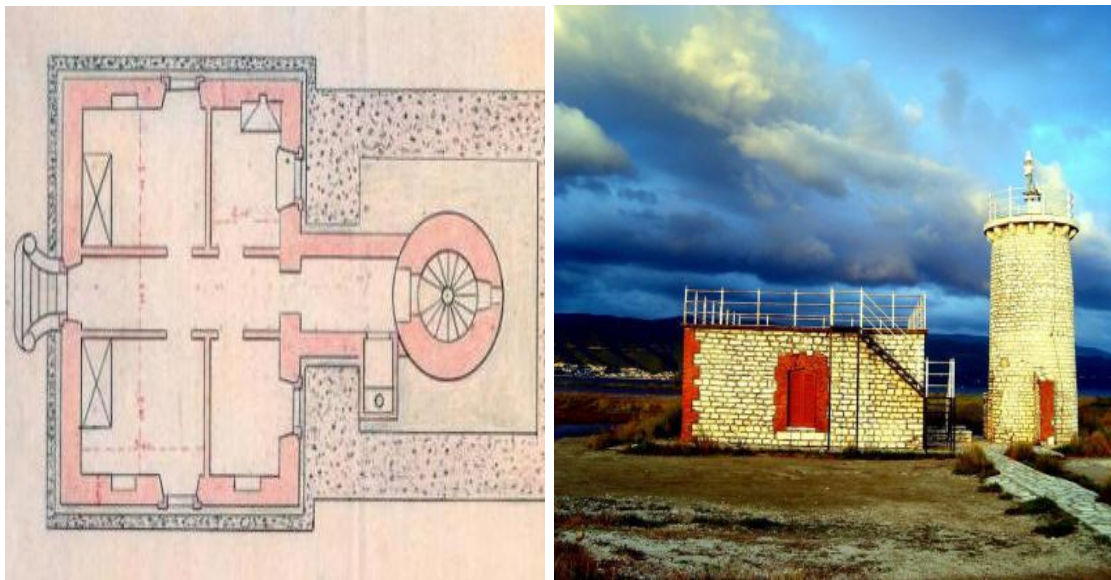

Εικόνα 7-8. Κάτοψη του Φάρου
Μελαγκάβι, Φάρος του Μελαγκάβι

Όσον αφορά στην εξέλιξη των κατόψεων στο διάστημα που εξελίσσεται η οργανωμένη κατασκευή λιθόκτιστων φάρων (1822-1926), παρατηρούνται τα εξής:

Οι πρώιμοι φάροι αγγλικής κατασκευής στο Ιόνιο έχουν σχετικά μικρές σε μέγεθος κατόψεις, με δυνατότητα φιλοξενίας ενός ή δύο φαροφυλάκων ανά κτίριο. Ομοίως και οι πρώιμοι φάροι, οι οποίοι κατασκευάστηκαν τους καποδιστριακούς χρόνους στο νεοσύστατο κράτος.

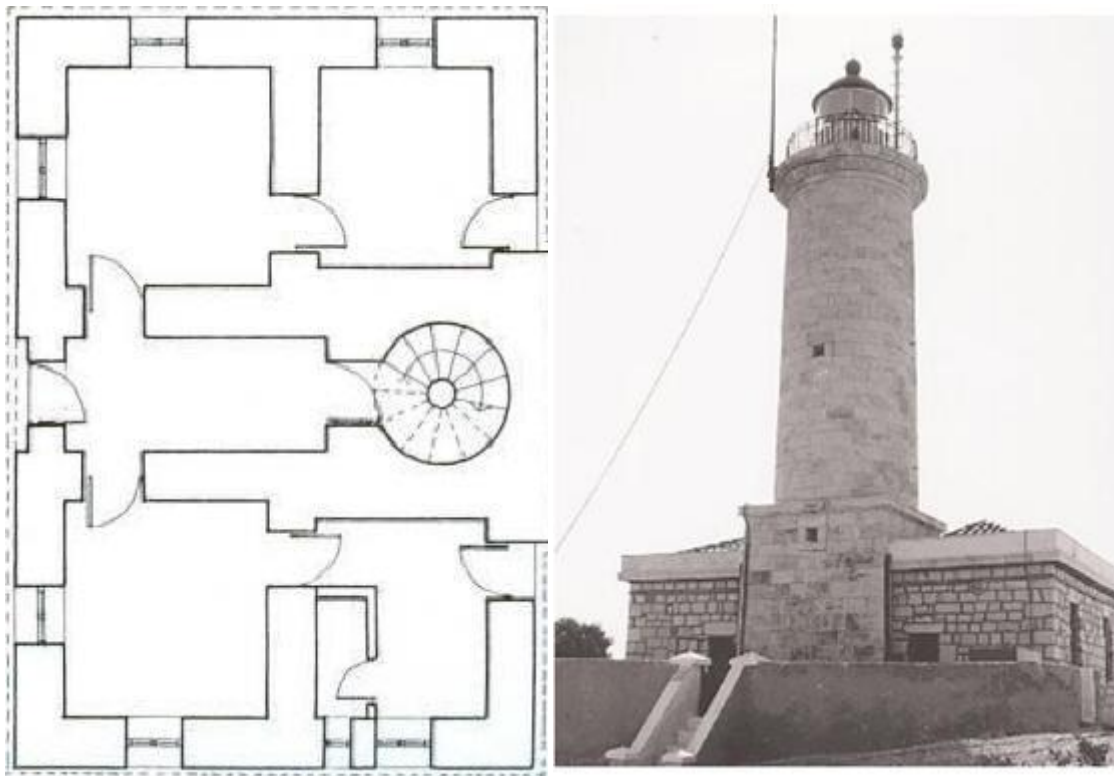
Αντιθέτως οι φάροι που ανεγέρθησαν επί βασιλείας Όθωνα χαρακτηρίζονται από το μεγάλο μέγεθος της κάτοψης και την επιμέλεια της κατασκευής. Χαρακτηριστικό είναι επίσης το γεγονός ότι στην περίοδο αυτή οι φάροι αντιμετωπίζονται ως δημόσια διοικητικά κτίρια, οπότε και σχεδιάζονται με σκοπό να στεγάσουν κάποια δημόσια υπηρεσία όπως π.χ. τελωνείο, λειτουργία που προϋποθέτει την υποδοχή κοινού, οπότε και εμφανίζονται στις κατόψεις για πρώτη φορά χώροι αναμονής.

Εικόνα 9-10. Κάτοψη Φάρου Κόπραινας - Ο διάδρομος που ένωνε τον πύργο με τον οικίσκο έχει καταστραφεί.

Από το 1880 και έπειτα την κατασκευή φάρων στο χώρο του Αιγαίου αναλαμβάνουν Γάλλοι μηχανικοί. Στους φάρους αυτούς οι κατόψεις είναι αρκετά μικρότερες από αυτούς που ανεγέρθηκαν στα χρόνια του Όθωνα με δυνατότητα φιλοξενίας τεσσάρων ή και περισσότερων φαροφυλάκων. Για πρώτη φορά επιχειρείται σε επίπεδο κάτοψης η αλλοίωση του κλασσικού παραλληλογράμμου, (βλ. εικόνα 11) ενώ εμφανίζονται και οι

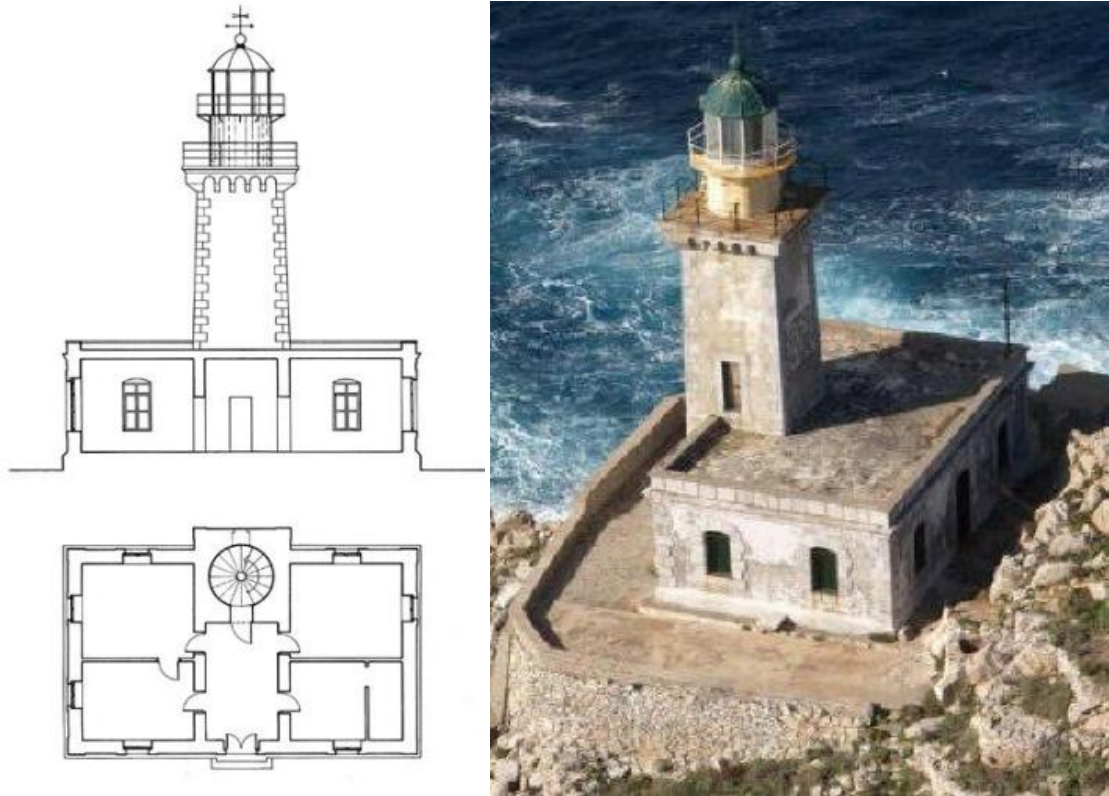
πρώτες περιπτώσεις σύνδεσης πύργου-οικίσκου σε κάποια γωνία. Με την πάροδο των χρόνων και την εμπειρία των κατασκευαστών σε θέματα αντισεισμικού σχεδιασμού, ο πύργος αλλάζει και πάλι θέση σε σχέση με τον οικίσκο. Ανεξαρτητοποιείται δομικά από τον οικίσκο, διατηρώντας επαφή με αυτόν μόνο με έναν βραχύ διάδρομο ή κατασκευάζεται στο κέντρο της κάτοψης. Μια ακόμα τυπολογική ιδιαιτερότητα που παρατηρείται στους όψιμους γαλλικούς φάρους του Αιγαίου είναι η συγκέντρωση των βοηθητικών χώρων σε εσωτερική περιτοιχισμένη αυλή που εντάσσεται στο σύνολο της κατασκευής.

Εικόνα 11-12.Κάτοψη Φάρου Ψυτάλειας, Πύργος Φάρου Ψυτάλειας

Οι Έλληνες κατασκευαστές, απόφοιτοι πανεπιστημίων του εξωτερικού αρχίζουν να αναλαμβάνουν την ανέγερση φάρων για λογαριασμό της νεοσύστατης αρμόδιας υπηρεσίας. Οι φάροι αυτοί χαρακτηρίζονται από την υπερβολική χρήση εκλεκτικιστικών στοιχείων, τη συμμετρία και τη γεωμετρικότητα του όγκου, στοιχεία που μας παραπέμπουν σε όψιμα νεοκλασικά-αστικά μορφολογικά πρότυπα. (βλ. εικόνα13) Οι όψιμοι ελληνικοί φάροι και οι ύστεροι γαλλικοί, που προαναφέρθηκαν, κατασκευάστηκαν την εικοσαετία 1880-1900, κατά την οποία παρατηρήθηκε η εντονότερη φαροδομία. Την εικοσαετία αυτήν και για τις δύο συγκεκριμένες ομάδες φάρων παρατηρήθηκε “τυποποίηση” στην κατασκευή τους. Συγκεκριμένα, υπάρχουν φάροι που ανεγέρθησαν με μικρή σχετικά χρονολογική διαφορά, οι οποίοι παρουσιάζουν σημαντικές τυπολογικές και μορφολογικές ομοιότητες και χαρακτηρίζονται ως δίδυμοι φάροι. Το γεγονός αυτό ενισχύει την υπόθεση ότι πολλοί από αυτούς κατασκευάστηκαν με κοινά σχέδια.

Αξιοσημείωτο στοιχείο για όλες τις προαναφερθείσες μορφολογικές κατηγορίες φάρων είναι η περιορισμένη χρήση κεραμοσκεπών, οι οποίες ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένες τόσο στην παραδοσιακή όσο και στην αστική αρχιτεκτονική. Αντ’ αυτού, παρατηρείται η ευρεία κατασκευή δωμάτων, γεγονός που προφανώς σχετίζεται με την ανάγκη συλλογής ύδατος. Η απουσία νερού άλλωστε ήταν το χαρακτηριστικότερο στοιχείο τόσο κατά την κατασκευή όσο και την λειτουργία του φάρου.

Εικόνα 13-14. Ο Φάρος του Ακροταίναρου - Κάτοψη ισογείου και τομή

Οι πρώτοι φάροι που κατασκευάστηκαν τόσο από τους Άγγλους στο Ιόνιο όσο και από τους Έλληνες στην επικράτεια του νεοσύστατου ελληνικού κράτους πλησίαζαν κατά πολύ κατασκευαστικές μεθόδους και μορφολογικά μοντέλα από αρχιτεκτονικές του παρελθόντος. Νέα τυπολογικά-μορφολογικά μοντέλα αλλά και κατασκευαστικές μέθοδοι εισήχθησαν και εξελίχθηκαν από τους γάλλους κατασκευαστές μετά το 1860. Η ακμή της φαροδομίας στην Ελλάδα παρατηρείται την εικοσαετία 1880-1900, κατά την οποία κατασκευάστηκε το μεγαλύτερο ποσοστό των λιθόκτιστων φάρων. Έκτοτε, η εξέλιξη της οικοδομικής επιστήμης και η εμφάνιση νέων υλικών οδήγησε στη σταδιακή μείωση κατασκευής λιθόκτιστων φάρων, ο τελευταίος των οποίων κτίστηκε το 1926 στην Απολυτάρρα των Αντικυθήρων. Σήμερα το κτιριακό αυτό απόθεμα

αριθμεί 110 περίπου αξιόλογες κατασκευές, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων βρίσκεται σε κακή κατάσταση λόγω της εγκατάλειψης.

Η θεμελίωση των φάρων παρακολουθεί την κάτοψη της ανωδομής. Πρόκειται για λιθοδομή με μεγάλους δόμους, κτισμένους με κονίαμα.

Ως υλικά ανωδομής χρησιμοποιούνταν:

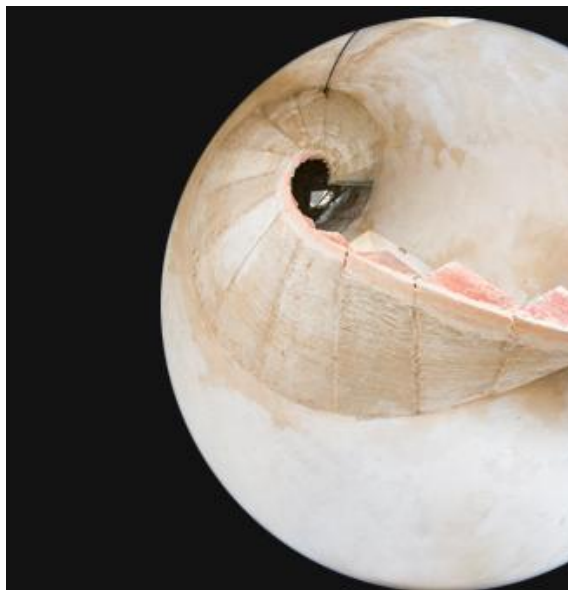
- □ Λίθοι [τοπικής συνήθως προέλευσης]. Αφορούσαν στο κύριο δομικό υλικό, ειδικά στις περιοχές με ακραίες περιβαλλοντικές συνθήκες, καθώς ο λίθος είναι υλικό συμπαγές και ανθεκτικό σε θερμοκρασιακές και εργασιακές μεταβολές.
- □ Πλίνθοι [μεμονωμένα, σε περιπτώσεις όπου υπήρχε παραγωγή και ήπιες καιρικές συνθήκες].
- □ Κονίαμα πλούσιο σε ασβέστη και με αδρανή υλικά τοπικής προέλευσης.
- □ Στρώσεις επιχρισμάτων, εκεί όπου η εξωτερική επιφάνεια επιχρίονταν.

Εικόνα 15.Εξαιρετικής τέχνης κλιμακοστάσιο σε εγκαταλειμμένο φάρο

Εικόνα 16. Κλιμακοστάσιο Φάρου Ψαθούρας

Εικόνα 17. Το κλιμακοστάσιο του Φάρου της Αίγινας που μοιάζει με κοχύλι

Εικόνα 18. Κλιμακοστάσιο Φάρου Κόπραινας

Οι μάστορες με το μεράκι τους έχουν προσθέσει απέριττο διάκοσμο στους φάρους. Δουλεύουν επιδέξια στα κτίσματα αυτά, ενσωματώνοντας στοιχεία του τόπου τους και της τεχνολογίας της εποχής σε:

- □ παραστάδες και ανώφλια που χαράζονται στην τοπική πέτρα
- □ στυλοβάτες κλιμακостаσίου
- □ παράθυρα [μικρά] που προστατεύουν από το ισχυρό φως του ήλιου και που συντηρούν παράλληλα τη συμπαγή στερεότητα της φέρουσας δομής
- □ αγκωνάρια των λιθόκτιστων πύργων
- □ σπειροειδή κλιμακστάσια, συχνά από επεξεργασμένο υλικό, όπως η δαντέλα από σίδηρο
- □ κιγκλιδώματα εξωστών των φανών
- □ βάση στήριξης του εξώστη των φανών δημιουργούν φουρούσια και διακοσμητικά τελειώματα και καπάκια των φανών.¹

1.2. Φαρικό Δίκτυο Ελλάδας

Στο Ελληνικό Φαρικό Δίκτυο υπάρχουν σήμερα εκατόν είκοσι πέτρινοι παραδοσιακοί Φάροι και Φανοί, οι οποίοι κατασκευάστηκαν στα τέλη του 19ου με αρχές του 20ου αιώνα. Οι περισσότεροι εξ αυτών καταστράφηκαν και επισκευάστηκαν μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Οι πέτρινοι αυτοί Φάροι και Φανοί αποτελούν παραδοσιακά μνημεία με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική κατασκευή, εξακολουθούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, είναι συνδεδεμένοι με την ναυτική παράδοση της Ελλάδας και αποτελούν σημείο αναφοράς για τους ναυτιλλόμενους. Προστατεύονται από τον Ν.3028/02 «Για την

¹ «Ελληνικοί Πέτρινοι Φάροι», Παπαγεωργίου Γήσης, εκδόσεις Άμμος, 2006

προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», και τον Ν. 2039/92 «περί Κύρωσης της Σύμβασης για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης». Μέχρι σήμερα έχουν χαρακτηριστεί ως Διατηρητέα Ιστορικά Μνημεία τριάντα ένας (31) εξ αυτών, με αποφάσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, το ¼ δηλαδή του συνολικού αριθμού τους, ενώ η Υπηρεσία Φάρων έχει ζητήσει το χαρακτηρισμό δέκα επιπλέον φάρων, ως Ιστορικών Μνημείων.

Επίσης, πενήντα έξι εξ αυτών είναι επανδρωμένοι ή επιτηρούμενοι από Φαροφύλακες. Η συντήρησή τους εκτελείται από την Υπηρεσία Φάρων ανάλογα με τις εκάστοτε διατιθέμενες πιστώσεις. Η κατάσταση τους φαίνεται στον συνημμένο πίνακα που παρατίθεται. Από τον λειτουργικό προϋπολογισμό (Π/Υ) 2010 του ΓΕΝ κατά την τριετία 2008 – 2010, διατέθηκαν για τη συντήρησή τους συνολικά 80.000 €. Επιπλέον, μέσω ενεργειών της Υ. Φάρων αποκαταστάθηκαν την τριετία 2008-2010 δέκα τρεις Φάροι. Οι οκτώ από αυτούς με χρηματοδότηση εξ ιδίων πόρων (Λιμενικά Ταμεία της Υ. Φάρων) συνολικού κόστους 260.000 € περίπου, οι τρεις με δημόσια χρηματοδότηση μέσω τοπικών φορέων Δήμων και Νομαρχιών και οι δύο με ιδιωτική χρηματοδότηση μέσω του Μη Κερδοσκοπικού Ιδρύματος «Αικατερίνης Λασκαρίδη».

Λόγω των εγγενών αδυναμιών χρηματοδότησης για την αποκατάσταση και συντήρηση των κτιριακών εγκαταστάσεων όλου του εκτεταμένου Φαρικού Δικτύου, προτάθηκε το 2007 από την Υ. Φάρων, η ένταξη, στο ΕΣΠΑ 2007-2013 (μέσω του προγράμματος «Ανάδειξη Πολιτισμικής Αξίας Πέτρινων Φάρων»), για αποκατάσταση σαράντα έξι (46) Φάρων, συνολικού προϋπολογισμού 6.197.000 €. Εκτιμήθηκε δε ότι για την σύνταξη μελετών και αδειοδοτήσεων ωρίμανσης του ανωτέρω προγράμματος απαιτούνται 2.500.000 € περίπου. Από τους παραπάνω, τέθηκαν από το ΓΕΝ σε προτεραιότητα για ένταξη στο ΕΣΠΑ 2007-2013 δέκα τρεις Φάροι ανά περιφέρεια. Επίσης, προωθήθηκαν για χρηματοδότηση αποκατάστασης, μέσω ΕΣΠΑ 2007-2013, δύο ώριμα έργα Φάρων (Τρίκερι Μαγνησίας και Αγ. Ηλίας Αμοργού), ενώ συντάσσονται μελέτες ωρίμανσης για έργα δύο επιπλέον Φάρων (Κόγχη Σαλαμίνας και Κοκκινόπουλο Ψαρών).

Τέλος, η Υ. Φάρων, στα πλαίσια ενημέρωσης νέων τεχνολογιών και εμπλουτισμού της τεχνογνωσίας της στις μεθόδους αποκατάστασης Πέτρινων Φάρων, συνεργάζεται με πανεπιστημιακά ιδρύματα (ΑΠΘ, ΕΜΠ, Π. Πατρών, Π. Κρήτης και Π. Ιονίου), για την σύνταξη μελετών παθογένειας και προτάσεων αποκατάστασης²

ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΟΙ / ΕΠΙΤΗΡΟΥΜΕΝΟΙ ΦΑΡΟΙ

A/A	ΑΕΦ	Ονομασία Φάρου	A/A	ΑΕΦ	Ονομασία Φάρου
1	8760	ΑΚΡΩΤΗΡΙ	29	0010	ΚΑΣΤΡΙ
2	0310	ΛΑΚΚΑ	30	4360	ΖΟΥΡΒΑ
3	1250	ΜΕΛΑΓΚΑΒΙ	31	5630	ΚΑΚΗ ΚΕΦΑΛΗ
4	1330	ΔΡΕΠΑΝΟ	32	8600	ΚΟΡΑΚΑΣ
5	2010	ΣΚΙΝΑΡΙ	33	4260	ΣΠΕΤΣΑΙ
6	2040	ΚΕΡΙ	34	1180	ΨΑΡΟΜΥΤΑ
7	2090	ΚΑΤΑΚΩΛΟ	35	5550	ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ
8	2350	ΚΡΑΝΑΗ	36	4660	ΨΥΤΑΛΛΕΙΑ
9	3110	ΔΡΕΠΑΝΟ	37	6160	ΨΑΘΟΥΡΑ
10	8300	ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ	38	9640	ΠΡΑΣΣΟ

11	5250	ΑΥΛΙΔΑ	39	8040	ΦΑΣΣΑ
12	5540	ΒΑΣΙΛΙΝΑ	40	0350	ΑΝΤΙΠΑΞΟΙ
13	5670	ΑΡΚΙΤΣΑ	41	5510	ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ
14	5140	ΒΡΥΣΑΚΙ	42	9540	ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ
15	6410	ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ	43	8050	ΓΡΗΑ
16	7010	ΠΛΑΚΑ	44	3330	ΣΙΔΕΡΟΣ
17	4570	ΣΟΥΣΑΚΙ	45	8380	ΣΠΑΘΙ
18	6090	ΓΟΥΡΟΥΝΙ	46	6340	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
19	6360	ΜΕΓ. ΕΜΒΟΛΟ	47	6840	ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ
20	2320	ΤΑΙΝΑΡΟ	48	6210	ΑΞΙΟΣ
21	4010	ΜΑΛΕΑΣ	49	8320	ΤΑΜΕΛΟΣ
22	2465	ΚΑΨΑΛΙ	50	0320	ΠΑΝΑΓΙΑ
23	1020	ΑΓ. ΣΩΣΤΗΣ	51	8530	ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ
24	0980	ΓΕΡΟΓΟΜΠΟΣ	52	5515	ΑΡΓΥΡΟΝΗΣΟΣ
25	7125	ΣΙΓΡΙ	53	5700	ΧΙΛΙΟΜΙΛΙ
26	7540	ΠΑΠΠΑΣ	54	5770	ΤΡΙΚΚΕΡΙ
27	7400	ΠΑΣΣΑΣ	55	6020	ΛΙΘΑΡΙ
28	2430	ΜΟΥΔΑΡΙ	56	0650	ΔΟΥΚΑΤΟ

1.3 Η αξιοποίηση των φάρων ως μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς

Περίπου 150 παραδοσιακοί πέτρινοι φάροι στέκουν ακόμη όρθιοι σε νησιά, βραχονησίδες, ακρωτήρια - σήμα κατατεθέν της Ελλάδας και πρεσβευτές της ναυτικής της παράδοσης. Κατασκευάστηκαν από τα τέλη του 19ου έως τις αρχές του 20ού αιώνα, αλλά οι περισσότεροι εξ αυτών καταστράφηκαν και άρχισαν να επισκευάζονται μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Αποτελούν παραδοσιακά μνημεία με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική κατασκευή, που εξακολουθούν να συμβάλλουν στην εύπλοια και την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας.

Ειδικότερα, από τις 5 έως και τις 30 Αυγούστου το Εργαστήριο Δομικών Υλικών της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ, με διευθύντρια την καθηγήτρια Ιωάννα Παπαγιάννη, σε συνεργασία με τον Δήμο Ανδρου και την Ομάδα «Φάρος 8022», οργανώνει στο νησί έκθεση φωτογραφιών με πέτρινους φάρους της Ελλάδας. Οι πέτρινοι παραδοσιακοί φάροι αποτελούνται από τον πύργο, στην άκρη του οποίου υπάρχει η λάμπα, και δίπλα βρίσκεται το «φαροσπίτι», η κατοικία του φαροφύλακα. Πλέον, ελάχιστοι φάροι είναι επανδρωμένοι ή επιτηρούμενοι από φαροφύλακες. Αντ' αυτών υπάρχουν περίπου 2.000 φωτοσημαντήρες, ένα είδος «φανοστάτη της θάλασσας», οι οποίοι αντικατέστησαν τους παραδοσιακούς φάρους. Συνολικά, η Ελλάδα διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα φαρικά δίκτυα στον κόσμο.

Οι πέτρινοι φάροι αποτελούν παραδοσιακά μνημεία και γι' αυτό είναι ιδιαίτερα δύσκολη η συντήρησή τους. Πόσο μάλλον που κατά την πρώτη τους επισκευή, μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο, πολλοί έχασαν τον

αρχικό τους χαρακτήρα καθώς χρησιμοποιήθηκαν «ανοίκεια» υλικά (π.χ., τσιμέντο, σκυρόδεμα). Έως το 2004 δεν υπήρχε επιστημονική βάση για να γίνονται οι εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης των φάρων σύμφωνα με τις αρχές αποκατάστασης των ιστορικών μνημείων. Για τον στόχο αυτό σημαντική είναι η συμβολή των ανθρώπων της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ, οι οποίοι με τις δράσεις τους και τη μεταφερόμενη έκθεσή τους -δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «EC-PHAROS - Συντήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη πέτρινων φάρων» και έχει παρουσιαστεί έως τώρα σε Θεσσαλονίκη, Κύπρο, Αλεξανδρούπολη, Μυτιλήνη και Πειραιά- στοχεύουν να καλλιεργήσουν το ενδιαφέρον των ντόπιων για τους φάρους. Η έκθεση αναδεικνύει επίσης τα προβλήματα που παρουσιάζουν σήμερα οι φάροι και τις προοπτικές για την αξιοποίησή τους ως μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς. Βασικό μέλημα όλων είναι ένα από τα σημαντικότερα μνημεία που δίνουν το στίγμα της Ελλάδας και την περίοπτη θέση της στην παγκόσμια ναυτική ιστορία να μην αργοσβήσει.³

³ www.kathimerini.gr

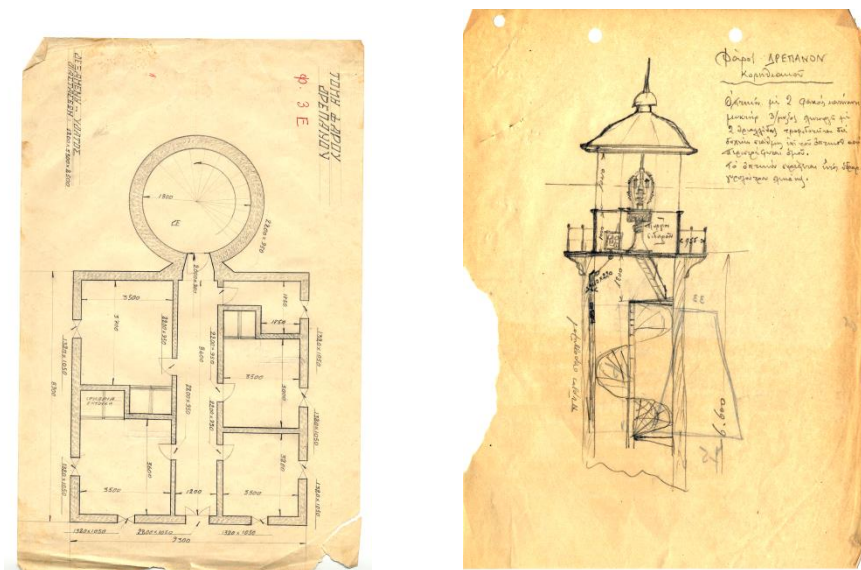
1.4. Ιστορικά στοιχεία του Φάρου του Δρεπάνου Αχαΐας

Ο φάρος αυτός κατασκευάστηκε και λειτούργησε για πρώτη φορά το 1880 με πηγή ενέργειας το πετρέλαιο (βλ. εικόνα 19-20). Το φωτιστικό του ήταν κατοδιοπτρικό Δ'Τάξεως. Κατά τη διάρκεια του 2^{ου} Παγκόσμιου Πολέμου ο φάρος παρέμεινε σβηστός καθώς καταστράφηκε από τους Γερμανούς το 1941. Το 1945, στα πλαίσια της ανασυγκρότησης του Φαρικού Δικτύου από το Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό, επαναλειτούργησε με πηγή ενέργειας το πετρέλαιο. Το 1979 ο φάρος ηλεκτροδοτήθηκε αντικαταστάθηκαν τα μηχανήματα πετρελαίου και λειτουργεί ως επιτηρούμενος. Ο φάρος υπάγεται στην κατηγορία περί προστασίας Αρχαιοτήτων (Νεώτερα Μνημεία).⁴

⁴ Υπηρεσία Φάρων του Πολεμικού Ναυτικού.

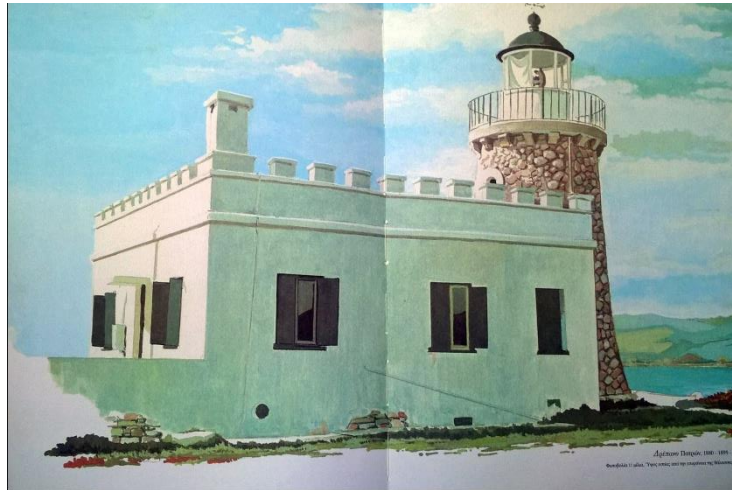
Εικόνα 19-20. Ο Φάρος του Δρεπάνου Αχαΐας το 1981, αρχείο της Υπηρεσίας Φάρων.

Εικόνα 21-22. Ο Φάρος του Δρεπάνου Αχαΐας, κάτοψη από το αρχείο της Υπηρεσίας Φάρων Πειραιά, σκαρίφημα τομής του πύργου⁵

⁵ Αρχεία από την υπηρεσία Φάρων στον Πειραιά.

Εικόνα 23. Ο Φάρος του Δρεπάνου σε σκίτσο.⁶

1.5. Το Δρέπανο και η ευρύτερη περιοχή

Το Δρέπανο(παλαιότερα Δράπανο) είναι χωριό του Δήμου Ρίου του Νομού Αχαΐας , με πληθυσμό 600 κατοίκους. Βρίσκεται νότια του οδικού δικτύου της Παλαιάς Εθνικής Οδού Πατρών-Αθηνών, μεταξύ των χωριών Αραχωβίτικα και Ψαθόπυργος, 17 χιλιόμετρα ανατολικά της Πάτρας, σε υψόμετρο 59 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας. Βόρεια του οδικού δικτύου, κατηφορίζοντας προς τη θάλασσα και οδεύοντας προς την παραλία Δρεπάνου, υπάρχει μια μεγάλη εύφορη πεδιάδα με ελαιώνες και εσπεριδοειδή, αλλά και διάσπαρτα μικρά κτίσματα (βλ. εικόνα 24).

Στα αριστερά της διαδρομής, μέσα σε ένα δάσος από ευκαλύπτους, ξεπροβάλλει το εργοστάσιο τσιμέντου, που καταλήγει στη θάλασσα. Στα

⁶ Γήσης Παπαγεωργίου, (1996), “Ελληνικοί Πέτρινοι Φάροι” Αθήνα: Άμμος

δυτικά του εργοστασίου, υπάρχει ο κοντινότερος παραθαλάσσιος οικισμός, τα κάτω Αραχωβίτικα. Στην παραλία Δρεπάνου υπάρχει το ομώνυμο ακρωτήριο με τον αυτόματο πλέον Φάρο, ο οποίος ανήκει στην δικαιοδοσία του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού. Γύρω του φαίνεται μια εικόνα εγκατάλειψης και ερημιάς από άποψη κατασκευών και οδικού δικτύου οι οποίες θα μπορούσαν να αναδείξουν τον Φάρο και την ευρύτερη περιοχή.

Εικόνα 24. Άποψη του Δρεπάνου από ψηλά⁷

1.6. Χρήσεις του Φάρου

Το σπίτι του φάρου χρησιμοποιείται μόνο κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ως χώρος διαμονής για τους εργαζόμενους του πολεμικού ναυτικού και τις οικογένειές τους. Οι εργαζόμενοι μπορούν να κατοικούν στον Φάρο έπειτα από αίτηση τους στην Υπηρεσία Φάρων για μία εβδομάδα καταβάλλοντας ένα μικρό αντίτιμο για την κατανάλωση του ρεύματος και την συντήρηση του .

⁷ www.patrasevents.gr

Εικόνα 25. Άποψη του Φάρου του Δρεπάνου της Πάτρας από ψηλά και της ευρύτερης περιοχής⁸

⁸ www.doreandiakopes.com

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1. Περιβάλλον χώρος (περιγραφή τοποθεσίας, κτηρίου και άμεσου περιβάλλοντος χώρου)

Η αναγνώριση της περιοχής έγινε στη βάση μιας βιωματικής σχέσης με το χώρο. Αυτή η σχέση προέκυψε τόσο μέσα από τις δικές μας προσωπικές επισκέψεις σε διαφορετικές εποχές του χρόνου, όσο και μέσα από τις εμπειρίες που μας μετέφεραν μέσω συνεντεύξεων ενεργοί αθλητές- χρήστες του χώρου που αγαπούν την περιοχή.

Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει δύο βασικά στοιχεία την περιοχή περιμετρικά του εργοστασίου και τη μικρότερη περιοχή του Φάρου με περιορισμένη προσβασιμότητα. Το τοπίο που περιβάλλει τα στοιχεία αυτά, χαρακτηριζόταν παλαιότερα από βαλτώδη σύσταση και σαθρό έδαφος. Με την κατασκευή του εργοστασίου πριν από περίπου 40 χρόνια, μεγάλη έκταση γύρω του μπαζώθηκε από χιλιάδες τόνους χώματος, στα σημεία που θα αποτελούσαν ιδιοκτησίες του, αφήνοντας όμως έξω μια ημί-βαλτώδη περιοχή, ακτίνας 200 περίπου μέτρων, με κέντρο το φάρο.

Εικόνα 26-27. Εικόνα από τη μοναδική πρόσβαση στην περιοχή, λήψη στην περιοχή του φάρου με προειδοποιητικές πινακίδες περιορισμένης προσβασιμότητας.

Παράλληλα, προκειμένου το εργοστάσιο να δημιουργήσει ένα φίλτρο προστασίας από την όχληση και την σκόνη προς τη γύρω περιοχή, αλλά και για να κρύψει την έντονη παρουσία του στο φυσικό τοπίο, δημιούργησε περιμετρικά, στα όρια του, αναχώματα ύψους από 4 έως 10 μέτρα, πάνω στα οποία φυτεύτηκαν ευκάλυπτοι, δέντρα δηλαδή που αναπτύσσονται γρήγορα, φτάνουν σε μεγάλο ύψος και είναι ιδιαίτερα ανθεκτικά. (βλ. εικόνα 26)

Έτσι με τα χρόνια, το άλλοτε βαλτώδες τοπίο, μεταμορφώθηκε σε ένα δάσος από ψηλά δέντρα, ενώ το κομμάτι στη θέση του Φάρου, έμεινε εκεί να δεσπόζει σαν ίχνος της παλαιότερης κατάστασης, που όμως έμεινε ανεκμετάλλευτο και μόνο του με μια μάντρα από συρματοπλέγμα ύψους 1,5 μέτρου για να το περιφράζει.

Εικόνα 28. Ο φάρος του Δρεπάνου σε σχέση με το εργοστάσιο TITAN

Η παραλία δίπλα από τον Φάρο έχει μια ιδιαίτερη ομορφιά καθώς έχει χαλικάκι και βότσαλο διαθέτοντας μία ξεχωριστή ομορφιά.

Ο φάρος και η μικρή χερσόνησος είναι σημεία που δίνουν ξεχωριστή όψη στο όλο τοπίο. Παρ' όλη την ομορφιά και την ιδιαιτερότητά της η περιοχή του περιβάλλοντα χώρου της παραλίας του Δρεπάνου ενώ εμφανίζει έντονη δραστηριότητα από τους σέρφερς που κατακλύζουν την περιοχή όλο τον χρόνο δεν υπάρχει κάποια εγκατάσταση για την διευκόλυνση των αθλητών και του κόσμου που την επισκέπτονται.

Το σπίτι του φάρου χρησιμοποιείται μόνο κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ως χώρος διαμονής για τους εργαζόμενους του πολεμικού ναυτικού και τις οικογένειές τους.

2.2 Αρχές & μέθοδοι αποτύπωσης

Η αποτύπωση του φάρου και του οικίσκου του έγινε με συμβατικές μεθόδους μέτρησης, laser scanner καταγραφή σε σκίτσα και φωτογραφική παρατήρηση.

Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν είναι λείζερ, νήματα στάθμης, και μετροταινία. Η στάθμη 0,00 έχει τεθεί με αλφάδι και χρησιμοποιείται εσωτερικά και εξωτερικά.

Εικόνα 29. Αρχαιακό υλικό από την επίσκεψη μας στο φάρο για την αποτύπωση.

2.3. Μορφολογικά στοιχεία του Φάρου του Δρεπάνου Αχαΐας

Ο οικίσκος του φάρου αποτελείται από λιθόκτιστο στρόγγυλο πύργο επί ισόγειας οικίας φανοφυλάκων (βλ. εικόνα 30). Η οικία αποτελείται από κεντρικό διάδρομο, τρία υπνοδωμάτια, τουαλέτα, κουζίνα και εξωτερικό βοηθητικό χώρο (αποθήκη).

Το ύψος του πύργου του είναι 9,6 μέτρα και το εστιακό του ύψος είναι 8,5 μέτρα.

Εικόνα 30. Ο φάρος του Δρεπάνου, βορειοδυτική όψη

2.4. Κατάταξη προβλημάτων του κτηρίου

1) Δομικά προβλήματα

Το κτήριο δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα δομικά προβλήματα έκτος στις εσωτερικές τοιχοποιίες του οικίσκου του φάρου.

Σε γενικές γραμμές η δομή της εξωτερικής τοιχοποιίας είναι σε καλή κατάσταση.

2) Αισθητικά προβλήματα

Η συχνή συντήρηση που γίνεται στον Φάρο και τον οικίσκο του Φάρου από την Υπηρεσία Φάρων του Πολεμικού Ναυτικού έχει σαν αποτέλεσμα την διατήρηση του αισθητικού αποτελέσματος του κτηρίου. Παρόλα αυτά μια σειρά αισθητικών προβλημάτων είναι :

- □ Το πρόχειρο σοβάντισμα των όψεων με αδρό σοβά (βλ. εικόνα 31)

- □ Φανερές είναι επίσης οι επεμβάσεις με οπές για την εγκατάσταση σωληνώσεων που έγιναν στην εξωτερική τοιχοποιία του οικίσκου για την εγκατάσταση του ηλεκτρικού πίνακα.

Εικόνα 31. Αισθητικά προβλήματα στην μπροστινή όψη

3) Λειτουργικά προβλήματα

Ο οικίσκος του Φάρου λειτουργεί σήμερα σαν σπίτι που φιλοξενεί το προσωπικό του πολεμικού Ναυτικού τους θερινούς μήνες.

Ο εξοπλισμός του οικίσκου είναι αρκετός για τις ολιγοήμερες διακοπές των Ναυτικών. Παρόλα αυτά γίνεται πρόταση για την καλύτερη διαρρύθμιση και λειτουργικότητα του χώρου ως προς τις ανάγκες που θα εξυπηρετεί

4) Προβλήματα Ανάδειξης του οικίσκου

Η συνολική εικόνα του κτηρίου είναι καλή ως προς την μορφή και την καλή κατάσταση του.

Οι όψεις του οικίσκου είναι χαρακτηριστικές ενός οικίσκου φάρου. Ο χαρακτήρας τους είναι λιτός και πανομοιότυπος.

Τόσο ο φάρος όσο και ο οικίσκος χαρακτηρίζεται από ιστορική αξία για την περιοχή.

Εικόνα 32-33. Περιβάλλοντας χώρος φάρου, περίφραξη φάρου με συρματοπλέγμα

Ένας παράγοντας που στερεί από το κτήριο την ανάδειξη του είναι η εικόνα του περιβάλλοντος χώρου που στερείται τις κατάλληλες εγκαταστάσεις και το κατάλληλο οδικό δίκτυο που θα βοηθήσουν στην ανάδειξή του.

2.5. Δομικά στοιχεία οικίσκου

1) Θεμέλια – τοίχοι

Τα θεμέλια φαίνεται να βρίσκονται σε καλή κατάσταση και οι τοίχοι είναι σε καλή κατάσταση χωρίς ρωγμές. Ο πύργος του φάρου είναι πέτρινος ενώ ο οικίσκος είναι από οπτοπλινθοδομή.⁹

2) Κονιάματα- Επιχρίσματα-Μορφολογικά στοιχεία-Χρώματα

Τα κονιάματα του κτηρίου βρίσκονται σε καλή κατάσταση χωρίς φθορές και αποπλύσεις.

Τα εξωτερικά επιχρίσματα είναι καλά συντηρημένα παρόλα αυτά κρίνεται αναγκαία η καθαίρεση τους και η επανατοποθέτηση νέων.

Τα εσωτερικά επιχρίσματα είναι σε καλή κατάσταση, αλλά εφόσον θα γίνει καθαίρεση των εσωτερικών τοίχων και ένταξη νέων τοίχων από γυψοσανίδα, θα τοποθετηθεί νέο επίχρισμα και στους νέους εσωτερικούς τοίχους.

Εσωτερικά και εξωτερικά ο σοβάς είναι καλά συντηρημένος και έχει μια λευκή απόχρωση όπως συνηθίζεται στους περισσότερους φάρους.

Τα μορφολογικά στοιχεία του κτηρίου είναι ποικίλα. Περιμετρικά του δώματος του οικίσκου υπάρχει ένα στοιχείο που προσδίδει τον χαρακτήρα πυργίσκου. Τα χρώματα που επικρατούν είναι το λευκό στους τοίχους και το πράσινο στα κουφώματα. Ο πύργος του φάρου έχει χαρακτηριστικό του την πέτρινη τοιχοποιία που είναι σε καλή κατάσταση.

⁹ Πληροφορίες από την Υπηρεσία Φάρων του Πολεμικού Ναυτικού, κ. Χιώτης.

3) Πατώματα – Δάπεδα – Οροφές

Τα πατώματα του οικίσκου είναι σε πολύ καλή κατάσταση με πλακάκι 30*30 σε μοτίβο μωσαϊκού καφέ απόχρωσης.

Το ισόγειο έχει καλά συντηρημένη οροφή και είναι βαμμένη με ασβεστόχρωμα. (βλ. εικόνα 34)

4) Ανοίγματα- Κουφώματα

Τα κουφώματα φαίνεται να έχουν δεχθεί πρόσφατη αντικατάσταση αν κρίνουμε από τα ανοίγματα από αλουμίνιο που είναι καινούργια.

Οι θύρες και οι κάσες τους δεν έχουν αντικατασταθεί, φαίνονται συντηρημένες και χρωματισμένες με λευκό χρώμα.

Εικόνα 34-35. Εικόνες από το εσωτερικό του οικίσκου του φάρου¹⁰

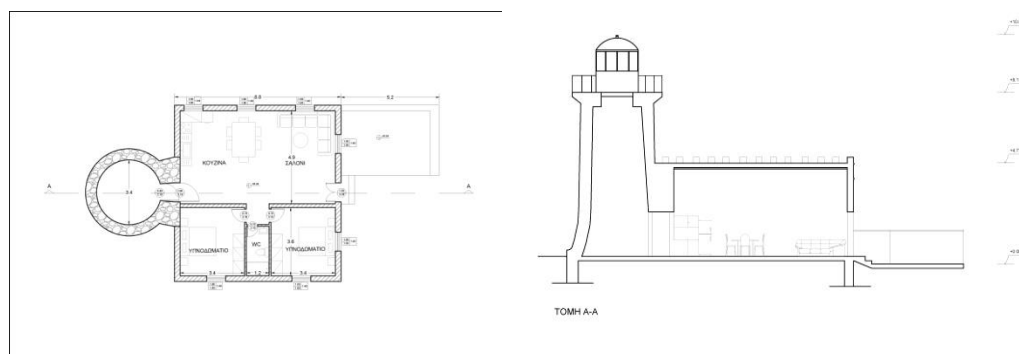
¹⁰ <http://yf.hellenicnavy.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

3.1.1. Ανάδειξη του οικίσκου του Φάρου

Η ανάδειξη του φάρου αποτελεί σημαντικό ρόλο στην διεκπεραίωση της εκπόνησης της εργασίας αυτής. Πρωταρχικό μέλημα μας είναι να δώσουμε στον φάρο τον χαρακτήρα που του αρμόζει. Έτσι μετά από αρκετή μελέτη και συζήτηση με τον υπεύθυνο καθηγητή μας αποφασίσαμε να διατηρήσουμε την χρήση του φάρου σε οικίσκο του φαροφύλακα καθώς και να διατίθεται όπως και σήμερα στο προσωπικό του Πολεμικού Ναυτικού για τις καλοκαιρινές τους διακοπές στον οικίσκο έναντι συμβολικού ποσού. Τους τοίχους του οικίσκου θα κοσμεί αρχαικό υλικό του φάρου που σώζεται από την Υπηρεσία Φάρων του Πολεμικού Ναυτικού. Το αρχαικό υλικό που καταφέραμε να προσκομίσουμε από την υπηρεσία φάρων είναι σχέδια και κάποια έγγραφα που φανερώνουν κάποια χαρακτηριστικά του φάρου καθώς και κάποιες εργασίες που έχουν γίνει στον φάρο ανά τα χρόνια.

Σχέδια πρότασης ανάδειξης του οικίσκου του φάρου

3.1.2. Πρόταση ένταξης νέων κατασκευών στον περιβάλλοντα χώρο

Για την ανάδειξή του Φάρου ως προς τον περιβάλλοντα χώρο κρίνεται αναγκαία και η διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτόν με διαδρομές για πεζούς και δρόμο που θα κάνει εύκολη την πρόσβαση και στα οχήματα. Προβλέπεται χώρος παρκινγκ, που θα δίνει τη δυνατότητα στάθμευσης αρκετών οχημάτων. Ακόμα αναγκαία κρίνεται και η δημιουργία κάποιων εγκαταστάσεων που θα διευκολύνουν την ζωή των εφήμερων επισκεπτών και αυτών που θέλουν να παραμείνουν στην περιοχή για περισσότερο διάστημα. Προτείνεται έτσι η ένταξη εγκαταστάσεων για τους kite surfers που κατακλύζουν το Δρέπανο όλο το χρόνο και κυρίως το καλοκαίρι. Εκεί θα μπορούν να αποθηκεύουν τα προσωπικά τους αντικείμενα όση ώρα θα απολαμβάνουν το αγαπημένο τους σπορ. Έπειτα προτείνεται και η δημιουργία εστιατορίου-μπαρ που στόχο του θα έχει την διευκόλυνση των επισκεπτών της παραλίας καθώς θα μπορούν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους για φαγητό και διασκέδαση στους χώρους του μπαρ.

Κάτι ακόμα που λείπει από την περιοχή και έχει ενταχθεί στην πρόταση είναι οι εγκαταστάσεις κάμπινγκ καθώς η ανάγκη για εφήμερη ή πολυήμερη κατοίκηση στην περιοχή υπάρχει και φαίνεται μέσα από την κατασκήνωση των επισκεπτών στην παραλία. Η κατοίκηση σήμερα στην περιοχή γίνεται είτε με σκηνές είτε με τροχόσπιτα. Η ιδέα του κάμπινγκ θα εξυπηρετεί τους επισκέπτες που θέλουν να μείνουν περισσότερες από μια μέρες στην περιοχή και να απολαύσουν την ηρεμία της θάλασσας σε απόσταση μόλις λίγων μέτρων. Εγκαταστάσεις υποδοχής για το χώρο του κάμπινγκ προτείνεται να τοποθετηθεί δίπλα από το παρκινγκ και τον δρόμο. Επίσης θα διατίθεται ελεύθερος χώρος σε περίπτωση που κάποιος θέλει να κατασκηνώσει στον ελεύθερο χώρο που υπάρχει για αυτό το σκοπό.

Εικόνα 36-37. Εικόνες από κατασκηνωτές έξω από την μάντρα του φάρου το καλοκαίρι. Δενδρόσπιτο-παρατηρητήριο από παλέτες και κατοίκηση στην περιοχή με τροχόσπιτο τον χειμώνα.

3.1.3. Διατάξεις και κανόνες για την Δόμηση ενός χώρου Κάμπινγκ

Οι οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις είναι υπαίθρια κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα με ή χωρίς οικίσκους στα οποία παρέχεται η δυνατότητα διαμονής, εστίασης και αναψυχής τουριστών που διαθέτουν ή όχι ίδια κατασκηνωτικά και μεταφορικά μέσα, όπως συρόμενα ή αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, ρυμουλκούμενα ή ημιρυμουλκούμενα τροχόσπιτα, σκηνές, τροχοσκηνές ή σκηνές επί της οροφής οχημάτων, τουριστικά λεωφορεία διαμορφωμένα με κοιτώνες (hotelbus) και τουριστικά λεωφορεία με συρόμενα οχήματα διαμορφωμένα με κοιτώνες (rotelhotel).¹¹

Οι οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις ανεγείρονται σύμφωνα με τις επιτρεπόμενες χρήσεις και τους όρους και περιορισμούς δόμησης που

¹¹ <http://www.dikaiologitika.gr>

καθορίζονται για την περιοχή από τις γενικές και ειδικές πολεοδομικές και κτηριοδομικές διατάξεις. Οι οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις κατασκευάζονται από ένα φορέα εκμετάλλευσης επί ενιαίου γηπέδου που ανήκει σε έναν ή σε περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου, επιφάνειας τουλάχιστον έξη (6) στρεμμάτων με μέση κλίση όχι ανώτερη του 10% και ελάχιστη διάσταση πλευράς γηπέδου πενήντα (50) μέτρων, κείμενο σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως ή εντός Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) στις οποίες επιτρέπεται η δημιουργία οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων.

Σε περίπτωση που οι ελάχιστες διαστάσεις του γηπέδου δεν είναι οι απαιτούμενες στο σύνολό του, αλλά το εμβαδόν του είναι μεγαλύτερο από το ελάχιστο απαιτούμενο, προκειμένου να χορηγηθεί έγκριση καταλληλότητας για οργανωμένη τουριστική κατασκήνωση - camping, πρέπει να υπάρχει ενιαίο τμήμα του γηπέδου που έχει τις απαιτούμενες ελάχιστες διαστάσεις και το απαιτούμενο ελάχιστο εμβαδόν. Ο φορέας εκμετάλλευσης δύναται να είναι κύριος ή μισθωτής ή υπομισθωτής του γηπέδου ή να έλκει δικαιώματα επ' αυτού δυνάμει άλλης σύμβασης.

Σε περίπτωση μίσθωσης ή υπομίσθωσης όλου ή τμήματος της έκτασης, ή τμήματος καθέτου ιδιοκτησίας, η συμφωνηθείσα από τους συμβαλλομένους διάρκεια της σύμβασης δεν πρέπει να είναι μικρότερη συνολικά των δεκαπέντε (15) ετών. Σε περίπτωση εξ αδιαιρέτου συγκυριότητας, δεν εκδίδεται γνωμοδότηση για καταλληλότητα γηπέδου σε μεμονωμένο ή μεμονωμένους εξ αδιαιρέτου συγκυρίους.

Εάν το γήπεδο διασχίζεται από ρέμα ή διακόπτεται από άλλο φυσικό ή τεχνητό εμπόδιο, εξασφαλίζεται η δυνατότητα γεφύρωσης του ρέματος ή

του φυσικού ή τεχνητού εμποδίου και προσκομίζεται βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας περί της δυνατότητας κατασκευής του αναλόγου έργου με δαπάνη του φορέα εκμετάλλευσης. Η θέση του γηπέδου όπου πρόκειται να δημιουργηθεί η οργανωμένη τουριστική κατασκήνωση παρουσιάζει ενδιαφέρον από άποψη φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και δεν επιβαρύνεται από γειτνίαση με εγκαταστάσεις και δραστηριότητες μέσης και υψηλής όχλησης, όπως αυτές ορίζονται στις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις.

Το γήπεδο έχει επαρκή αυτοφυή δασοκάλυψη ή αποτελεί γεωργική εκμετάλλευση (ελιές κ.λπ.), άλλως είναι απαραίτητη η δημιουργία ή η συμπλήρωση του πρασίνου για λόγους σκίασης, διαχωρισμού των θέσεων και οπτικής απομόνωσης από γειτονικά οικόπεδα και οδούς, εφ' όσον απαιτείται. Η προσπέλαση στις οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις, η οποία βεβαιώνεται και αποτυπώνεται στην τεχνική έκθεση που προβλέπεται στην περίπτωση ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν. 4276/2014, γίνεται από αναγνωρισμένη ως κοινόχρηστη ή ιδιωτική οδό ή μη αναγνωρισμένη αγροτική οδό πλάτους τουλάχιστον 5,50 μέτρων, προσπελάσιμη σε όλο της το μήκος μέχρι τη συμβολή της με την κύρια ασφαλτοστρωμένη οδική αρτηρία, ή διά δουλείας διόδου συσταθείσας με μεταγεγραμμένη συμβολαιογραφική πράξη.

Εάν δεν επιτρέπεται η κυκλοφορία αυτοκινήτων στην περιοχή που βρίσκεται το γήπεδο και αυτό βεβαιώνεται από τον οικείο ΟΤΑ ή την οικεία πολεοδομική υπηρεσία, το πλάτος της οδού προσπέλασης μπορεί να είναι μικρότερο από 5,50 μ. και γίνεται δεκτό ως έχει.

Στην περίπτωση αυτή η γνωμοδότηση για την καταλληλότητα του γηπέδου χορηγείται για οργανωμένη τουριστική κατασκήνωση με θέσεις σκηνών μόνο.

Ύδρευση: 24ωρη παροχή νερού (πόσιμο και άλλες χρήσεις) 100 lt / άτομο ημερησίως.

Ηλεκτρική και τηλεφωνική σύνδεση: σύνδεση με ηλεκτρικό και τηλεφωνικό δίκτυο φορέα που πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις. Σε περίπτωση αδυναμίας σύνδεσης με το ηλεκτρικό δίκτυο, να εξασφαλίζεται η ηλεκτροδότηση με ηλεκτρογεννήτρια εγκατεστημένη σε κατάλληλο και ανάλογο ηχομονωμένο χώρο της οργανωμένης τουριστικής κατασκήνωσης.

Δικαιολογητικά καταλληλότητας γηπέδου για την ανέγερση οργανωμένης τουριστικής κατασκήνωσης

Για τα έργα ή δραστηριότητες που υπάγονται στην κατηγορία Α' του Παραρτήματος VI της υπ' αριθμ. 1958/2012 (Β' 21) απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού γνωμοδοτεί ως προς την καταλληλότητα του γηπέδου στην αρμόδια για την έκδοση απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) περιβαλλοντική αρχή σύμφωνα με το Κεφάλαιο Α' του Ν. 4014/2011 (Α' 209).

Τα έργα ή οι δραστηριότητες που υπάγονται στην κατηγορία Β' του ως άνω Παραρτήματος υπάγονται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) από την αρμόδια υπηρεσία σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 59845/2012 (Β' 3438) κοινή απόφαση των Υπουργών

Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Υγείας και Τουρισμού. Η γνωμοδότηση στο πλαίσιο της ΑΕΠΟ και η υπαγωγή σε ΠΠΔ εκδίδεται για το σύνολο της έκτασης, ανεξαρτήτως αν σε αυτήν περιλαμβάνονται τμήματα που υπάγονται σε ειδικά καθεστώτα προστασίας, για τα οποία εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις που τα διέπουν.

Η γνωμοδότηση για την καταλληλότητα του γηπέδου και η υπαγωγή σε ΠΠΔ εκδίδονται στο όνομα του εκάστοτε φορέα εκμετάλλευσης της οργανωμένης τουριστικής κατασκήνωσης. Σε περίπτωση αλλαγής του φορέα εκμετάλλευσης υποβάλλεται το δικαιολογητικό της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού. Για τη γνωμοδότηση στο πλαίσιο έκδοσης ΑΕΠΟ ή την υπαγωγή σε ΠΠΔ προσκομίζονται από το φορέα εκμετάλλευσης της παραγράφου 2 του άρθρου 2:

α. Τοπογραφικό διάγραμμα του γηπέδου εξαρτημένο από το κρατικό σύστημα συντεταγμένων σε κλίμακα 1:1.000 ή 1:500 ή 1:200, θεωρημένο από την Υπηρεσία Δόμησης του οικείου Δήμου ή συνοδευόμενο από υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου μηχανικού σύμφωνα με τα επαγγελματικά του δικαιώματα για την ακρίβεια των κατωτέρω, στο οποίο αποτυπώνονται:

- οι διαστάσεις, το εμβαδόν και τα όρια του γηπέδου
- το οικοδομήσιμο τμήμα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις

- τυχόν νομίμως υφιστάμενα κτίσματα, τα οποία διευκρινίζεται αν πρόκειται να διατηρηθούν συνυπολογιζόμενα στο συντελεστή δόμησης ή να κατεδαφιστούν
- ο τρόπος προσπέλασης στο γήπεδο
- οι θέσεις οικίσκων (Ο), σκηνών με ή χωρίς αυτοκίνητο (Σ), αυτοκινούμενων και συρομένων τροχόσπιτων (Τ), ρυμουλκούμενων – ημιρυμουλκούμενων τροχόσπιτων (Ρ), τα κοινόχρηστα κτίσματα, οι ελεύθεροι χώροι για αθλοπαιδιές ή άλλες εκδηλώσεις, η παιδική χαρά, το οδικό δίκτυο και το δίκτυο πεζοδρόμων και κάθε άλλη χρήση εντός της οργανωμένης τουριστικής κατασκήνωσης.

Στο τοπογραφικό διάγραμμα αναγράφονται επίσης:

- ο τίτλος ιδιοκτησίας ή η μισθωτική ή άλλη σύμβαση δυνάμει της οποίας ο φορέας εκμετάλλευσης έλκει δικαιώματα επί του γηπέδου
- οι όροι δόμησης και το σχετικό διάταγμα, όπου αυτό έχει εκδοθεί.

Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 του φορέα εκμετάλλευσης, στην οποία δηλώνεται ότι είναι κύριος του γηπέδου που απεικονίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα. Σε περίπτωση περισσοτέρων εξ αδιαιρέτου συγκυρίων υποβάλλονται είτε μεμονωμένες δηλώσεις είτε κοινή δήλωση υπογεγραμμένη από όλους. Ο κάθε συγκύριος δηλώνει το ποσοστό συγκυριότητάς του και το άθροισμα των ποσοστών πρέπει να καλύπτει το 100% της κυριότητας του γηπέδου.

Εάν ο φορέας εκμετάλλευσης δεν είναι κύριος του γηπέδου, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται το είδος του δικαιώματος που ασκεί επί του γηπέδου που απεικονίζεται στο προσκομιζόμενο τοπογραφικό διάγραμμα. Επίσης δηλώνεται τόσο από τον κύριο ή τους συγκυρίους, εφ' όσον πρόκειται για εξ αδιαιρέτου συγκυριότητα, όσο και από το φορέα εκμετάλλευσης, εάν αυτός διαφέρει από τον κύριο, ότι το γήπεδο δεσμεύεται στο σύνολό του για την ανέγερση οργανωμένης τουριστικής κατασκήνωσης και ότι για οποιαδήποτε αποδέσμευση αυτού στο μέλλον θα ζητείται η σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Τουρισμού.

Αντίγραφα των τίτλων ιδιοκτησίας ή της μισθωτικής ή άλλης σύμβασης, θεωρημένης από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., δυνάμει της οποίας ο φορέας εκμετάλλευσης έλκει δικαιώματα επί του γηπέδου. Σε περίπτωση έργων ή δραστηριοτήτων για τα οποία δεν απαιτείται έκδοση ΑΕΠΟ ή υπαγωγή σε ΠΠΔ, τα δικαιολογητικά της παραγράφου 3 προσκομίζονται κατά το στάδιο υποβολής των δικαιολογητικών. Σε περίπτωση μετατροπής υπαρχουσών ή υπό ανέγερση οικοδομών σε οργανωμένη τουριστική κατασκήνωση, προσκομίζονται εκτός των ανωτέρω δικαιολογητικών τα εξής:

α. Αντίγραφα της άδειας δόμησης ή οικοδομικής άδειας και των αντίστοιχων σχεδίων, θεωρημένα από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης.

β. Βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δόμησης για την κατασκευή των υφιστάμενων ή των υπό ανέγερση κτισμάτων σύμφωνα με τις γενικές και ειδικές για την περιοχή πολεοδομικές διατάξεις, για τη δυνατότητα

αλλαγής της αρχικής χρήσης σε τουριστική και για τη στατική επάρκεια των κτισμάτων όσον αφορά στη νέα χρήση.

γ. Αν υπάρχει αυθαίρετη οικοδομή ή αυθαίρετο τμήμα αυτής, προσκομίζονται οι πράξεις διατήρησης ή τακτοποίησης αυτών.¹²

3.2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

3.2.1. Περιγραφή επεμβάσεων στον περιβάλλοντα χώρο-αιγιαλό

Σαν περιοχή μελέτης ορίζουμε μια έκταση συνολικού εμβαδού σχεδόν 90 στρεμμάτων: την περιοχή του βάλτου και το κομμάτι της ιδιοκτησίας του εργοστασίου.

Η επιλογή των σημείων επέμβασης έγινε μέσα από την επισήμανση συγκεκριμένων σημείων ενδιαφέροντος, σημεία που χρειαζόντουσαν εξημέρωση, αναγνώριση ανάδειξη, ταυτότητα, αλλά και εκείνα που ήδη χρησιμοποιούνται από την κοινότητα των σέρφερς και χρειάζονταν κάποια στοιχειώδη διαμόρφωση και ανάλογες υποδομές. Οι περιοχές σημεία που μελετάμε είναι πέντε και ανταποκρίνονται σε πέντε διαφορετικές συνθήκες και 4 παραλλαγές του κανάβου που όλες έχουν άξονα τους το κέντρο του φάρου.

1. □ Το βόρειο τμήμα της ιδιοκτησίας του εργοστασίου το οποίο αποδείχθηκε το πλέον προστατευμένο από τους δυνατούς βόρειους ανέμους και για το οποίο αποφασίσαμε ότι θα αποτελούσε τον κατάλληλο χώρο εναπόθεσης ενός συστήματος εφήμερης

¹² <http://www.domiki.gr>

κατοίκησης καθώς και την εξυπηρέτηση της ενδεχόμενης πολυήμερης διαμονής των επισκεπτών στο κάμπινγκ. Το κάμπινγκ θα παραχωρείται για την διευκόλυνση και τη διαμονή του κόσμου που ενδιαφέρεται να επισκεφτεί τον χώρο και να ξεκουραστεί ή να ασχοληθεί με τα θαλάσσια σπορ. Το camping θα είναι ανοιχτό για τους επισκέπτες από τις οχτώ το πρωί έως τις έντεκα το βράδυ, τις υπόλοιπες ώρες ο χώρος θα φυλάσσεται και δε θα δέχεται επισκέψεις παρά μόνο σε περιπτώσεις πυρκαγιάς και προβλημάτων υγείας .

2. □ Το κομμάτι που βρίσκεται βόρεια της περιοχής αυτής και αποτελείται από μια παραθαλάσσια μακρόστενη λωρίδα γής πλάτους 5-8 μέτρων ανάλογα με τη στάθμη της θάλασσας και τη διάβρωση του εδάφους. Η ζώνη αυτή χρησιμεύει ως τώρα σαν πρόχειρος δρόμος και αποτελεί τη μόνη πρόσβαση προς την περιοχή του Φάρου. Χαρακτηριστικό στοιχείο της είναι το χωμάτινο όριο στη νότια πλευρά της, φυτεμένο με ευκαλύπτους , που δημιουργεί μια περιοχή που σκιάζεται καθ'όλη σχεδόν τη διάρκεια της ημέρας δημιουργώντας μια ευχάριστη αίσθηση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Αυτό το κομμάτι θα φιλοξενήσει μια ξεχωριστή παραλία λουόμενων.

Εικόνα 38-39. Η πρόσβαση στην παραλία τον χειμώνα αποτελείται από μία μικρή λωρίδα πλάτους 2 μέτρων. Προειδοποιητική πινακίδα σε απόσταση 50 μέτρων από την παραλία που προμηνύει κίνδυνο της πρόσβασης στην περιοχή.

3. □ Το νότιο κομμάτι της ιδιοκτησίας, το οποίο χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο έδαφος και αποτελεί τη νοητή είσοδο στην περιοχή. Εδώ επιλέγουμε να δημιουργήσουμε τους δημόσιους χώρους το αναψυκτήριο σαν μετάβαση από τις δημόσιες στις ιδιωτικές παροχές. Λόγω της πλειονότητας των αθλητικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια όλου του έτους και κυρίως το καλοκαίρι στη παραλία του Δρεπάνου, θεωρήσαμε απαραίτητη και την εγκατάσταση ενός ειδικού χώρου για τους αθλητές όπου θα έχουν την ευκαιρία να τοποθετούν με ασφάλεια τα προσωπικά τους αντικείμενα και τον εξοπλισμό τους.

Εικόνα 40. Άποψη του Δρεπάνου από ψηλά, kitesurf Festival από την WBSF που διοργανώνεται κάθε χρόνο στην περιοχή του Δρεπάνου με επισκέπτες από όλη την Ελλάδα.¹³

¹³ <https://www.patrasevents.gr/>

Εικόνα 41. Άποψη του φάρου μέσα από τα kite που τον κατακλύζουν κάθε καλοκαίρι.¹⁴

4. Η τελευταία περιοχή είναι η περιοχή γύρω από τον Φάρο, με το χαρακτηριστικό λεπτό χερσαίο κομμάτι το οποίο εισχωρεί στην θάλασσα σε μήκος περίπου 350 μέτρα. Το κομμάτι αυτό με την ιδιαίτερη μορφολογία του έχει επιλεγεί από μια ευρεία κοινότητα αθλητών καθώς δημιουργεί ανάλογα με τη φορά των ανέμων που πνέουν τμήματα διαφορετικού κυματισμού εναλλάξ στην επιφάνεια της θάλασσας, διευκολύνοντας έτσι τη διεξαγωγή των αθλημάτων.

Κεντρικός άξονας της πρότασης είναι η λογική της εναπόθεσης στοιχείων στο χώρο, με στόχο η πρόταση να είναι, την ίδια στιγμή διακριτή, όσο και αβλαβής για το φυσικό τοπίο. Σε αυτό το πλαίσιο, ο βασικός χειρισμός είναι να “ακουμπήσουμε” ένα στοιχείο στο χώρο, το οποίο θα συνυπάρχει με το υφιστάμενο φυσικό- αλλά και τεχνητό- τοπίο και θα του επιτρέψει να αναπνέει και να αναπτύσσεται όπως πριν, χωρίς να το μεταβάλλει.

Παράλληλα με την εναπόθεση φανερώνεται και μια ακόμα πρόθεση, αυτή της επεκτασιμότητας. Η επεκτασιμότητα ορίζει την πρόθεση και την ικανότητα των στοιχείων της πρότασης να επεκτείνονται οργανικά μέσα στο ευρύτερο περιβάλλον τους ανάλογα με τις ανάγκες των χρηστών.

¹⁴ <http://www.kiteadvisor.gr/drepano-patra/>

Βασικός στόχος της μελέτης είναι να αποδώσει μια αναγνωρίσιμη ταυτότητα στο χώρο. Αυτή η ταυτότητα οφείλει να ανοίγει μια σειρά από θέματα, όπως:

1. □Τη σχέση μεταξύ χρήσης και αισθητικής απόλαυσης
2. □Τη σχέση μεταξύ του “ακατέργαστου” φυσικού τοπίου και της ανθρώπινης παρέμβασης.
3. □Τη διευθέτηση της υψηλής και της χαμηλής έντασης του τόπου μέσα στον χρόνο και
4. □Τον εξευγενισμό του χώρου και της ανάδειξης του.

Η επέμβαση στο χώρο οφείλεται να ενσωματώνει τις αντιθέσεις του, όπως την αντίθεση μεταξύ του εργοστασίου και του φυσικού πρανούς, μεταξύ των “ειδικών” χρηστών και του απρόοπτου, καθημερινού επισκέπτη ή μεταξύ του πυκνού και του κενού χρόνου στη ζωή της παραλίας. Επίσης θέτει ζητήματα βιωσιμότητας, τόσο ως προς τις ειδικές καιρικές συνθήκες που δίνουν ζωή στην παραλία (για παράδειγμα τους ισχυρούς ανέμους).

3.2.2. Γενική περιγραφή αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων στον οικίσκο του φάρου

Στόχος των παρεμβάσεων είναι η επαναφορά του κτηρίου σε λογική τυπολογική και μορφολογική κατάσταση χωρίς να εξαλείφουν τα σημάδια του χρόνου ή η ιστορική εξέλιξη του.

Βασικός σκοπός είναι η ανάδειξη του φάρου μέσα από τις παρεμβάσεις που θα γίνουν στον οικίσκο του τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά. Επίσης οι παρεμβάσεις που γίνονται είναι για την πλήρη ανάδειξη της αρχικής γραμμής λειτουργίας αλλά και την όσο το δυνατόν ομαλότερη παράλληλη λειτουργία του φάρου και των επισκεπτών του οικίσκου.

3.2.3. Επεμβάσεις στις όψεις του οικίσκου του φάρου

Οι όψεις του κτηρίου σήμερα είναι σε καλή κατάσταση παρόλα αυτά προτείνεται η συντήρηση τους με τον χρωματισμό τους. Η απόχρωση που θα χρησιμοποιηθεί για την εξωτερική τοιχοποιία θα είναι λευκή όπως είναι και σήμερα. Τα κουφώματα θα τριφτούν και θα περαστούν με την ίδια απόχρωση επίσης, σκούρα πράσινη για να κρατήσει τον χαρακτήρα του οικίσκου αναλλοίωτο.

3.2.4. Περιγραφή επεμβάσεων στους εσωτερικούς χώρους του οικίσκου του φάρου

Ο οικίσκος του φάρου στέγαζε από παλιά τον εκάστοτε φαροφύλακα. Πλέον έχει μια διαφορετική χρήση καθώς οι ένοικοι του είναι ποικίλοι κάθε χρόνο αλλά όλοι τους επιλέγουν αυτόν τον προορισμό για τον ίδιο λόγο, για να απολαύσουν το φυσικό τοπίο σε συνδυασμό με την ηρεμία που τους προσφέρει η θάλασσα και ο φάρος. Οι επεμβάσεις που γίνονται στοχεύουν κυρίως στην καλύτερη αξιοποίηση της λειτουργικότητας του οικίσκου από τις διαφορετικές απαιτήσεις των ενοίκων του.

Προτείνεται η αλλαγή στην εσωτερική διαρρύθμιση των χώρων χωρίς να γίνει κάποια επέμβαση στα ανοίγματα των όψεων. Συγκεκριμένα οι κοιτώνες θα παραμείνουν στην νότια πλευρά του οικίσκου με τη μόνη διαφορά ότι θα τοποθετηθεί ανάμεσα στα δύο αυτά δωμάτια το λουτρό. Η καινούργια κουζίνα με τον σύγχρονο εξοπλισμό της γίνεται ενιαία με το καθιστικό του οικίσκου δεξιά της εισόδου. Σκόπιμη κρίνεται και η αποκόλληση των παλιών πλακιδίων του δαπέδου καθώς της κουζίνας και του λουτρού και η αντικατάστασή τους με νέα πλακάκια στην ίδια απόχρωση για αισθητικούς και πρακτικούς λόγους. Οι εσωτερικοί διαχωριστικοί τοίχοι θα είναι προκατασκευασμένοι με O.S.B και γυψοσανίδα. Από τις δυο πλευρές ο σκελετός επενδύεται με ξυλόπλακες O.S.B. ηχομονώνοντας τα δωμάτια μεταξύ τους, ενώ πάνω

σε αυτές βιδώνεται η γυψοσανίδα η οποία βάφεται με λευκό χρώμα. Επιπλέον ηχομόνωση θα προσφέρεται λόγω του πετροβάμβακα. □

3.2.5. Περιγραφή επεμβάσεων στους εξωτερικούς χώρους του οικίσκου του φάρου

Κομμάτι της αποκατάστασης του Φάρου και του οικίσκου θα είναι και η τοποθέτηση ξύλινου δαπέδου εξωτερικών χώρων (deck) περιμετρικά του οικίσκου και παράλληλο ως προς τις όψεις του, για την καλύτερη και ευκολότερη πρόσβαση σε αυτόν . Προτείνεται η μερική εξυγίανση του εδάφους περιμετρικά του κτηρίου για την αποφυγή αναρριχόμενης υγρασίας.

3.2.6. Περιγραφή κατασκευών

1) Κατασκευή κάμπινγκ

Η κατασκευή του κάμπινγκ είναι ένα βασικό στοιχείο της εργασίας καθώς θα παραχωρείται για την διευκόλυνση και τη διαμονή του κόσμου που ενδιαφέρεται να επισκεφτεί τον χώρο για περισσότερες από μία μέρες. Στο κάμπινγκ θα μπορεί να ξεκουραστεί κάποιος ή να ασχοληθεί με τα θαλάσσια σπορ που προσφέρονται στην παραλία του δρεπάνου. Το κάμπινγκ θα εξυπηρετεί όλες τις απαιτήσεις ενός οργανωμένου πολυτελούς κάμπινγκ και θα είναι ανοιχτό για τους επισκέπτες από τις οχτώ το πρωί έως τις έντεκα το βράδυ, τις υπόλοιπες ώρες ο χώρος θα φυλάσσεται και δε θα δέχεται επισκέψεις παρά μόνο σε περιπτώσεις πυρκαγιάς και προβλημάτων υγείας .

Το κάμπινγκ που μελετήθηκε είναι ένα κτίσμα κυκλικό. Αυτή η ιδέα είναι η αρχική και παραπέμπει στο σχήμα του πυργίσκου του φάρου που είναι επίσης κυκλικός. Ωστόσο, η μονότονη και συνεχής κυκλική του μορφή, διασπάται με τις εσοχές που υπάρχουν για να εξυπηρετούν την

παρουσία παρτεριού και την ατομική του αυλή που θα επιτρέπει στον εκάστοτε ένοικο να απολαμβάνει το όμορφο τοπίο στην ησυχία του μικρού του καταλύματος. Κάθε κατασκευή κάμπινγκ καταλαμβάνει χώρο 50 τετραγωνικών μέτρων, αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο που το μόνο διαχωριστικό που έχει είναι η διαφορετική στάθμη που αναπτύσσεται στο κέντρο του κάμπινγκ για να διαχωρίζει τους κοινόχρηστους χώρους με τον ιδιωτικό. Όλες οι κατασκευές κάμπινγκ διαθέτουν ιδιωτική τουαλέτα, μια μικρή κουζίνα με τα βασικά σκεύη και εσωτερικό καθιστικό. Το κτίσμα έχει ανοίγματα προς την εξωτερική πλευρά, χάρη στο κυκλικό σχήμα του κτιρίου, επιτρέποντας την είσοδο άπλετου φυσικού φωτός και αέρος, και προσφέροντας θέα της γύρω περιοχής. Ένα κυκλικό άνοιγμα επίσης θα υπάρχει και στο κέντρο της οροφής η οποία θα έχει μια μικρή κλίση που θα επιτρέπει την πρόσβαση στον ήλιο και τον αέρα.

Στο εσωτερικό του κτίσματος ως διαχωριστικό των χώρων του λουτρού θα τοποθετηθεί γυψοσανίδα, ενώ εξωτερικά περιμετρικά θα τοποθετηθούν ξυλόπλακες εξωτερικής χρήσης και διπλά ενεργειακά τζάμια.

Τέλος, οι εσωτερικοί χώροι της κατασκευής μας θα είναι εξοπλισμένοι με έπιπλα που θα εξυπηρετούν όλες τις ανάγκες των επισκεπτών, καθώς θα υπάρχει ένα ευρύχωρο σαλόνι με καναπέ, τραπέζι και τηλεόραση, μια κουζίνα, μπάνιο και το κρεβάτι που θα είναι τοποθετημένο στο κέντρο του κτίσματος σε ανυψωμένο επίπεδο από τους υπόλοιπους χώρους.

Για τον κόσμο που θα επιθυμεί να επισκεφτεί τον χώρο μας χωρίς να μείνουν στις μόνιμες εγκαταστάσεις μας, θα υπάρχει χώρος όπου θα μπορούν να εγκατασταθούν είτε με τον δικό τους εξοπλισμό ή να νοικιάσουν από τον χώρο υποδοχής ότι χρειαστούν. Η διαμονή τους στον χώρο αυτό θα είναι πιο οικονομικός από ότι στις κατασκευές του κάμπινγκ. Ο χώρος που θα εδράζονται οι σκηνές έχει υποστεί εξυγίανση και έχει προσθέσει γκαζόν, περιμετρικά έχει προβλεφθεί η δενδροφύτευση πρωτίστως για την σκίαση, αλλά και για ιδιωτικότητα και σήμανση.

2) Κατασκευή κτίσματος χώρου υποδοχής

Απέναντι από τον χώρο στάθμευσης των οχημάτων θα υπάρχει μια κατασκευή εισόδου στην οποία οι επισκέπτες θα έχουν εύκολη πρόσβαση περνώντας από έναν διάδρομο που στεγάζεται με πέργκολα και οδηγεί στην πόρτα εισόδου και τον χώρο αναμονής.

Η κατασκευή αυτή θα περιέχει από τη μια πλευρά της τα γραφεία υποδοχής και συνελεύσεων των εργαζομένων του κάμπινγκ, καθώς και το δωμάτιο του φύλακα και τα μπάνια του προσωπικού όπως ζητείται στην νομοθεσία. Στην άλλη πλευρά θα υπάρχει ένας διάδρομος που οδηγεί στην έξοδο προς τον χώρο των σκηνών, ενώ εκατέρωθεν του διαδρόμου θα υπάρχουν τα δημόσια μπάνια και τουαλέτες των ανδρών, γυναικών και αμεα.

Το κτήριο μας θα είναι μια ξύλινη κατασκευή με στέγη η οποία θα στεγάζει τον χώρο αναμονής και τα γραφεία, ενώ ο χώρος των κοινόχρηστων λουτρών θα στεγάζεται από φυτεμένο δώμα. Οι εξωτερικοί τοίχοι θα μονώνονται με πισσόχαρτο το οποίο εμποδίζει την υγρασία να εισχωρήσει στο εσωτερικό και με πετροβάμβακα και τα ανοίγματά μας θα αποτελούνται από διπλά ενεργειακά τζάμια για την αποφυγή της υπερθέρμανσης το καλοκαίρι.

Το σχήμα του κτηρίου είναι καμπύλο και αγκαλιάζει νοητά τις κατασκευές του κάμπινγκ ενώ στο τελείωμά του υπάρχει ένας νοητός διάδρομος που επεκτείνεται έως το χώρο του αναψυκτηρίου.

3) Η κατασκευή του αναψυκτηρίου-εστιατορίου

Στον χώρο του αναψυκτηρίου, ο οποίος θα χρησιμοποιείται και ως εστιατόριο θα υπάρχει μια πισίνα για τους ενήλικες καθώς και μια μικρότερη για τα παιδιά μαζί με ένα μικρό μπαρ στο οποίο θα μπορούν οι επισκέπτες να κάτσουν μόνο για καφέ, κρύα κουζίνα και ποτό.

Στο αναψυκτήριο-εστιατόριο θα υπάρχει ένας μεγάλος χώρος κουζίνας ώστε να μπορούν οι μάγειρες να μαγειρεύουν μεγάλη ποικιλία φαγητών

για όλα τα γούστα. Έξω από τη κουζίνα θα είναι το μπάρ το οποίο θα περιέχει αναψυκτικά και καφέ και δημόσιες τουαλέτες.

Το κτίσμα αυτό θα είναι κυκλικό όπως οι μόνιμες εγκαταστάσεις των σκηνών μας το οποίο θα δημιουργεί εσοχές και εξοχές για να δημιουργείται ένα ενδιαφέρον παιχνίδισμα στις όψεις.

Οι τόχοι μας καθώς και η βάση με τις κολώνες θα αποτελούνται από ξύλο, ενώ θα στεγάζεται από καλαμοσκεπή τριγωνικού σχήματος που υψώνεται προς τα πάνω έως τα δυο μέτρα.

4) Κατασκευή κτίσματος kite

Η κατασκευή των kite αποτελείται από μια αρκετά απλή μορφή καθώς το μόνο που χρειάζεται είναι ένας χώρος με ντουλάπες και ράφια για τον εξοπλισμό των αθλητών. Για αυτό τον λόγο είναι μια ξύλινη κατασκευή με μεγάλο άνοιγμα της πόρτας ώστε να χωράνε να εισέλθουν τα πράγματα και να εγκατασταθούν εύκολα στη θέση τους. Από το άνοιγμα ξεκινάει μια διαδρομή από ξύλινα πάνελ δαπέδου η οποία οδηγεί στη θάλασσα για τη διευκόλυνση των αθλητών.

3.2.7 Προσβάσεις

Η πρόσβαση στον φάρο είναι αρκετά περιορισμένη καθώς γίνεται μόνο από τον αιγιαλό και ο δρόμος για τα αυτοκίνητα είναι αρκετά δύσβατος από την αρχή της παραλίας καθώς και αρκετά στενός. (βλ. εικόνα 42)

Εικόνα 42-43. Η μοναδική πρόσβαση για τον φάρο. Ο δρόμος που οδηγεί στην παραλία του δρεπάνου έχει διακοπή, η απόσταση που πρέπει κάποιος να διανύσει με τα πόδια για να φτάσει στην παραλία είναι περίπου 1200 μέτρα.

Για αυτόν τον λόγο θα δημιουργήσουμε νέο δρόμο ο οποίος θα οδηγεί σε χώρους στάθμευσης κοντά στον χώρο υποδοχής για τον κόσμο που θα επιθυμεί να μείνει στο κάμπινγκ, ο δρόμος αυτός θα είναι στρωμένος με πίσσα και θα υπάρχουν πινακίδες που θα διευκολύνουν την πρόσβαση.

Μετά το σημείο του παρκινγκ ο δρόμος θα στενεύει και θα είναι χωμάτινος για αυτούς που θα θέλουν να επισκεφτούν μόνο τον φάρο ή να κάνουν θαλάσσια σπορ και θα οδηγούνται στο τέλος του δρόμου όπου θα υπάρχει δικός τους χώρος παρκινγκ. Ο λόγος που γίνεται αυτός ο διαχωρισμός είναι για να διευκολύνονται οι πεζοί που δεν θα έχουν κάποιο όχημα.

Στην επιφάνεια των κατασκευών μας θα υπάρχουν διαδρομές οι οποίες θα διευκολύνουν την μεταφορά και την πρόσβαση των επισκεπτών μας στους χώρους των κτισμάτων και τη θάλασσα.

Περιμετρικά της θάλασσας θα υπάρχει μια διαδρομή η οποία θα αποτελείται από ξύλινα πάνελ τα οποία θα αφαιρούνται τους μήνες που δε θα λειτουργεί το κάμπινγκ, και θα ξεκινάει από την αρχή του αιγιαλού και θα καταλήγει στον φάρο.

Το ίδιο υλικό διαδρομής θα χρησιμοποιηθεί στα kite η οποία θα ξεκινάει από το άνοιγμα της κατασκευής και θα καταλήγει στη θάλασσα καθώς και από το αναψυκτήριο που θα καταλήγει εξίσου στη θάλασσα.

Το σύστημα κυκλοφοριών, στην έκταση των σκηνών διαμορφώνεται ελεύθερα και αυθόρμητα, ανάλογα με τη χρήση. Δημιουργούνται έτσι ανθρωπογενή, αυτοσχέδια μονοπάτια τα οποία θα αποτελέσουν ένα εφήμερο ίχνος της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Στη περιοχή των σταθερών σκηνών θα υπάρχουν διαδρομές παράλληλες των κατασκευών, οι οποίες θα αποτελούνται από κυβόλιθο για να είναι σταθερές και να αντέχουν καθ'όλη τη διάρκεια του έτους.

Από κυβόλιθο θα είναι και η διαδρομή που θα ξεκινάει από τον δρόμο και θα οδηγείται κατά μήκος του αναψυκτηρίου-εστιατορίου και θα καταλήγει στην είσοδο του φάρου.

3.2.8. Πλακοστρώσεις

Για τον διαχωρισμό των χρήσεων των εγκαταστάσεων του τοπογραφικού χρησιμοποιείται κυβόλιθος για τις διαδρομές του κάμπινγκ και της διαδρομής που ξενικά από τον δρόμο και συνεχίζει προς την δεξιά πλευρά του αναψυκτηρίου, καταλήγοντας στον φάρο. Ο λόγος που χρησιμοποιείται ο κυβόλιθος στις συγκεκριμένες διαδρομές είναι η μονιμότητά τους καθ'όλη τη διάρκεια του έτους. Στις διαδρομές που είναι κοντά στη παραλία ή που καταλήγουν σε αυτή χρησιμοποιούμε ξύλινες παλέτες εξωτερικού χώρου οι οποίες θα αφαιρούνται τους χειμερινούς μήνες.

3.2.9 Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις-Φωτισμός

Έκτος από τον φυσικό φωτισμό μέσω των υπαρχόντων ανοιγμάτων θα εγκατασταθούν λάμπες που θα στερεωθούν κεντρικά σε όλους τους χώρους.

3.2.10 Πυροπροστασία

Για την πυροπροστασία του κτιρίου θα εγκατασταθούν όσες πυροσβεστήρες φωλιές χρειάζονται σε όλες τις εγκαταστάσεις κυρίως κοντά σε χώρους λουτρών και w.c που υπάρχει σημείο υδροδότησης. Θεωρείται αναγκαία η τοποθέτηση τους και εξωτερικά των εγκαταστάσεων, σε περίπτωση πυρκαγιάς σε εξωτερικούς χώρους.

3.2.11 Πρόσβαση ΑΜΕΑ

Εξωτερικά τα ΑΜΕΑ έχουν πρόσβαση σε όλα τμήματα των κατασκευών μας μέσω των μονοπατιών που δεν έχουν κλίση ενώ εσωτερικά των κατασκευών μας η πρόσβασή τους γίνεται μέσω ράμπας.

3.3 ΦΥΤΕΥΣΗ

3.3.1. Υπάρχουσα φύτευση της ευρύτερης περιοχής

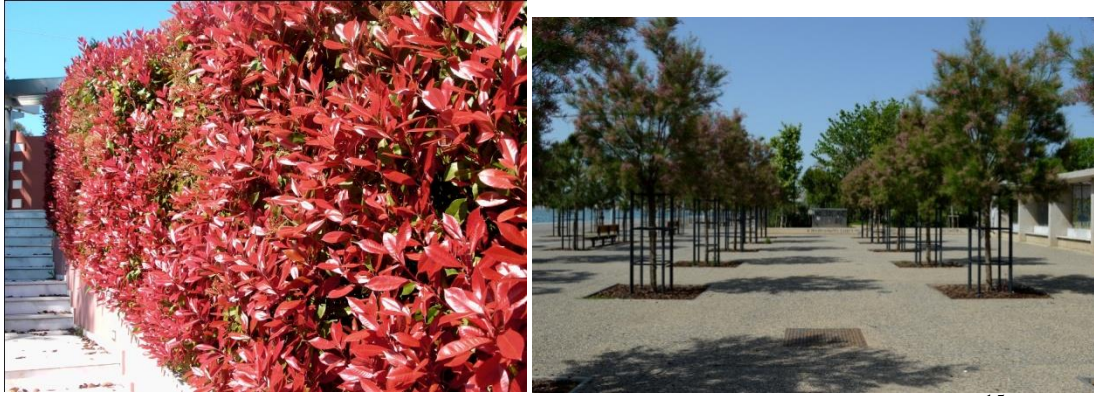
Προκειμένου το εργοστάσιο τσιμεντοβιομηχανίας να δημιουργήσει ένα φίλτρο προστασίας από την όχληση και τη σκόνη προς τη γύρω περιοχή, αλλά και για να “κρύψει” την έντονη παρουσία του στο φυσικό τοπίο, δημιούργησε περιμετρικά, στα όρια του αναχώματα ύψους από τέσσερα έως 15 μέτρα πάνω στα οποία φυτεύτηκαν ευκάλυπτοι, δέντρα δηλαδή που αναπτύσσονται γρήγορα, φτάνουν σε μεγάλο ύψος και είναι ιδιαίτερα ανθεκτικά (βλ. εικόνα 44). Η ευρύτερη περιοχή που θα εγκατασταθούν οι νέες κατασκευές αποτελείται από καλαμιές, πεύκα ακακίες φραγκόσυκα αρμιρίκια, μύρτιλο, δάφνη δενδρολίβανο σχίνος και ψευδοπιπεριές.

Εικόνα 44-45. Η φύτευση που υπάρχει στην περιοχή γύρω από τον φάρο.

3.3.2. Πρόταση Φύτευσης στην ευρύτερη περιοχή

Στην υπάρχουσα κατάσταση της ευρύτερης περιοχής υπάρχουν αρκετά γέρικα δέντρα και καλαμιές τα οποία θα ήταν καλό να αποξηλωθούν από την περιοχή, οπότε θεωρήσαμε σαν καλύτερη λύση να επιλέξουμε κάποια συγκεκριμένα δέντρα και φυτά που είναι απαραίτητα για την περιοχή. Τα δέντρα που θα κρατήσουμε είναι ένα μεγάλο μέρος των ευκαλύπτων ακακίες αρμυρίκια, μύρτιλο δάφνη δενδρολίβανο σχίνος και ψεδοπιπεριές και θα προσθέσουμε επίσης και τριανταφυλλιές ήλιους και για τους φράχτες από φυτά θα προστεθεί φωτίνια. Επιπλέον περιμετρικά του χώρου των ελεύθερων κατασκηνώσεων θα προσθέσουμε γκαζόν.

Εικόνα 46-47. Στην πρόταση μας εντάσσονται οι Φωτίνιες και τα Αρμιρίκια¹⁵.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΑΛΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΑΡΟΥ

4.1. Σειρά εκτελούμενων εργασιών

-Αποκατάσταση του φάρου και του οικίσκου.

-Συντήρηση και ανάδειξη των όψεων και των εσωτερικών χώρων και ανανέωση των κουφωμάτων σε διπλά αλουμινένια.

-Αλλαγή διαρρύθμισης των εσωτερικών χώρων του οικίσκου μεγαλώνοντας τους χώρους.

-Αποξήλωση μικρού ποσοστού των δέντρων για τη δημιουργία των πάρκινγκ κοντά στην είσοδο και κοντά στον φάρο.

¹⁵ <http://fytosymvoules.blogspot.gr/>

-Δημιουργία ευρύχωρου δρόμου σε απόσταση των εκατό τριάντα μέτρων από τον φάρο.

-Μετά την ολοκλήρωση του κατασκευαστικού κομματιού των κατασκευών μας θα υλοποιηθούν οι διαδρομές από κυβόλιθο.

-Τέλος θα ενταχθούν διαδρομές από ξύλινες παλέτες περιμετρικά της θάλασσας οι οποίες θα αφαιρούνται.

4.2. Προτεινόμενο πλαίσιο οργάνωσης και οικονομικής διαχείρισης

Το όλο εγχείρημα ανάδειξης του φάρου και η ανάπλαση του περιβάλλοντα χώρου θα ήταν ανώφελη εάν δεν εξασφαλιστεί η σωστή οργάνωση και οικονομική βάση που θα εξασφαλίσει την βιωσιμότητα της πρότασης.

Η σημερινή πραγματικότητα σε σχέση με τον φάρο επικεντρώνεται στην φιλοξενία του προσωπικού του πολεμικού ναυτικού. Ο ρόλος της παραλίας έχει περιορισμένες δυνατότητες σήμερα καθώς δεν διαθέτει εγκαταστάσεις για να εξυπηρετεί τους σέρφερς και τους λουόμενους . Η λύση που δόθηκε μέσα από την εκπόνηση της εργασίας αυτή αφορά το ευρύτερο συμφέρον. Η περιοχή έχει ανάγκη την εξέλιξη του τουριστικού ενδιαφέροντος καθώς δεν υστερεί σε τίποτα σε σχέση με άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Για να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα της πρότασης αρκεί να αναλάβει ο Δήμος Ρίου δράση. Με έναν διαγωνισμό ο οποίος να εξασφαλίζει τους κατάλληλους διαχειριστές του αναψυκτηρίου του κάμπινγκ και της κατασκευής των kite. Προκειμένου να είναι ομαλή η λειτουργία και αξιοποίηση της περιοχής.

Έτσι εφόσον πρωτύτερα προτάθηκε η ανάδειξη του φάρου και η ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής ως μία περιοχή που θα ικανοποιεί όλες τις απαιτήσεις των επισκεπτών της.

Με τα προτεινόμενα μετρά θα εκπληρωθούν οι βασικοί του στόχοι της επέμβασης

- πλήρης αποκατάσταση της μορφής και της λειτουργίας
- ανάδειξη της ταυτότητας και της ιστορικής σημασίας
- συντήρηση και διατήρηση των κτηρίων
- προστασία του γύρω περιβάλλοντος
- Προώθηση της περιοχής μέσω διαφόρων ιστοσελίδων
- Εκπαιδευτική αξία για ανερχόμενους σέρφερς

Συνοψίζοντας το προτεινόμενο μοντέλο οργάνωσης είναι να χρηματοδοτηθεί η αποκατάσταση του Οικίσκου του φάρου από το Πολεμικό Ναυτικό. Στη συνέχεια οι εγκαταστάσεις θα λειτουργούν κάτω από την διαχείριση έμπειρου και καταρτισμένου προσωπικού. Η συντήρηση και βιωσιμότητα αυτού του εγχειρήματος θα εξασφαλιστεί από την προώθηση της περιοχής μέσω ίντερνετ και μέσω των εσόδων που θα προσκομίζουν οι υπεύθυνοι από την ομαλή λειτουργία του κάμπινγκ της σχολής kite και του αναψυκτηρίου.

4.2.1 Προτεινόμενο προσωπικό λειτουργίας και ωράριο

Η παραλία θα είναι ανοιχτή και επισκέψιμη για όλους όλη την εβδομάδα. Τα γραφεία υποδοχής του κάμπινγκ θα είναι ανοιχτά στους καινούργιους επισκέπτες δεκαπέντε ώρες τη μέρα από τις οκτώ το πρωί έως τις έντεκα το βράδυ, όλο το χρόνο.

Το τμήμα του αναψυκτηρίου είναι ανεξάρτητο έτσι ώστε να μπορεί να εξυπηρετεί τους επισκέπτες όλες τις ώρες της ημέρας μέχρι και αργά το βράδυ.

Η σχολή kite θα λειτουργεί και αυτή συγκεκριμένες ώρες της μέρας. Πιο συγκεκριμένα οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να προσέλθουν στην σχολή για να εκπαιδευθούν τις ώρες εννέα το πρωί με επτά το απόγευμα.

Για την σωστή λειτουργία προτείνεται η επάνδρωση των εγκαταστάσεων με:

Μόνιμο προσωπικό

Διαχειριστές των χώρων
Συντηρητές κτηρίων-Φύλακες
Συντονιστής
Γραμματέας

Εξωτερικοί συνεργάτες

Γεωπόνος (έλεγχος γκαζόν, επιλογή φυτεύσεων κλπ)
--

Εποχικό προσωπικό

-Ειδικευμένους εργάτες υπό την επιστασία του υπεύθυνου της εκάστοτε εγκατάστασης: <ul style="list-style-type: none">• ☐ Σερβιτόροι και μάγειρες για την εγκατάσταση του αναψυκτηρίου

- Καθαριστές-τριες για την εγκατάσταση του κάμπινγκ
- Εκπαιδευτές για την εγκατάσταση της σχολής kite.

4.2.2. Εξεύρεση πόρων για την χρηματοδότηση της μελέτης

Οι πηγές για την χρηματοδότηση της αποκατάστασης και της νέας χρήσης είναι λίγες και θα πρέπει να προέρχονται κατά βάση από τοπικούς φορείς έτσι ώστε να προωθηθεί σωστότερα το όλο εγχείρημα.

Βασικοί χρηματοδότες θα μπορούν να είναι:

A) Η Υπηρεσία Φάρων του Πολεμικού Ναυτικού.

B) Η ευρωπαϊκή ένωση με προγράμματα ενίσχυσης του τουρισμού.

Γ) Ο Δήμος Ρίου στον οποίο θα ανήκουν τα δικαιώματα για τη διαχείριση των νέων κατασκευών.

4.2.3. Μέτρα προβολής & οικονομική ενίσχυση του Φάρου και των εγκαταστάσεων

Για να εξασφαλιστεί η συντήρηση των κτηρίων είναι απαραίτητο να βρεθεί βιώσιμη χρήση τόσο για τον Φάρο όσο και για τα υπόλοιπα κτήρια που τον περιβάλλουν.

Έτσι βασικές πηγές εσόδων θα είναι τα έσοδα από τους επισκέπτες των εγκαταστάσεων.

Το εγχείρημα της ανάδειξης του φάρου και η ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής μπορεί να προβληθεί σαν ιδιαίτερο γεγονός στους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής.

Κάποια από τα μέτρα προβολής είναι:

-Ανάδειξη των πολιτιστικών αξιών της περιοχής με ειδικές διαδρομές-επισκέψεις των χώρων

-Συναντήσεις και Φεστιβάλ kite surf

- Σεμινάρια εκμάθησης kite surf για το κοινό

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Πρόκειται για ένα τοπίο φαινομενικά ακατέργαστο ενώ είναι σαφής και διακριτή η ανθρώπινη παρέμβαση. Την ίδια στιγμή, ο χώρος αποπνέει μια αίσθηση εγκατάλειψης, όπως και μια ασάφεια στην ανάγνωσή του. Έτσι αφήνει περισσότερο από οτιδήποτε ένα ερωτηματικό για το πώς θα μπορούσε να είναι η περιοχή μέσα από έναν στοχευμένο σχεδιασμό.

Ένα επιπλέον σημαντικό χαρακτηριστικό του τόπου έχει να κάνει με την ένταση της χρήσης του. Κατά κάποιο τρόπο ο χαρακτήρας της περιοχής κορυφώνεται σε συνθήκες πλήρους χρήσης και μειώνεται όταν ερημώνει, αφήνοντας μια αίσθηση ανοίκειου και αδρανούς χώρου.

Με τον ίδιο τρόπο ένα σημαντικό μέρος της ταυτότητας του χώρου προκύπτει μέσω της εξειδικευμένης χρήσης από τους αθλητές (kite και wind surf). Είναι ακριβώς αυτοί οι αθλητές που έχουν ‘τοποθετήσει’ την παραλία του Δρεπάνου στον χάρτη, και μέσα από τη χρήση τους η παραλία αποκτά ζωή τις περισσότερες μέρες του χρόνου. Η ειδική λοιπόν ταυτότητα των συγκεκριμένων αθλητικών δραστηριοτήτων δημιουργεί τις κύριες λειτουργικές ανάγκες: πρόσβαση, ειδικά τους χειμερινούς μήνες που η θάλασσα καλύπτει τον πρόχειρο δρόμο, διαμονή, ασφάλεια, κλπ.

Παρόλα τα παραπάνω, αυτό δε σημαίνει ότι η παραλία δεν είναι ένας δημόσιος χώρος, ανοιχτός προς όλους. Τόσο οι απλοί λουόμενοι όσο και ο περιστασιακός επισκέπτης ή ο εργαζόμενος στο εργοστάσιο, αποτελούν εξίσου χρήστες του χώρου.

Το κάμπινγκ, το αναψυκτήριο-εστιατόριο, η εγκατάσταση των kite και η παραλία φαίνεται να συνυπάρχουν αρμονικά με το φυσικό αλλά και τεχνητό υπάρχον στοιχείο το εργοστάσιο και να συναποτελούν πλέον έναν άνετο χώρο εφήμερης κατοίκησης για την κοινότητα των σέρφερ και εκτόνωσης για τους λοιπούς επισκέπτες. Ταυτόχρονα, η περιοχή είναι πλέον ανοιχτή και έτοιμη να προσελκύσει και άλλους χρήστες και να αποτελέσει υπόβαθρο συνδιαλλαγής αυτών, εκτός από εκείνο της απλής συνύπαρξης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Πηγές βιβλιογραφικές

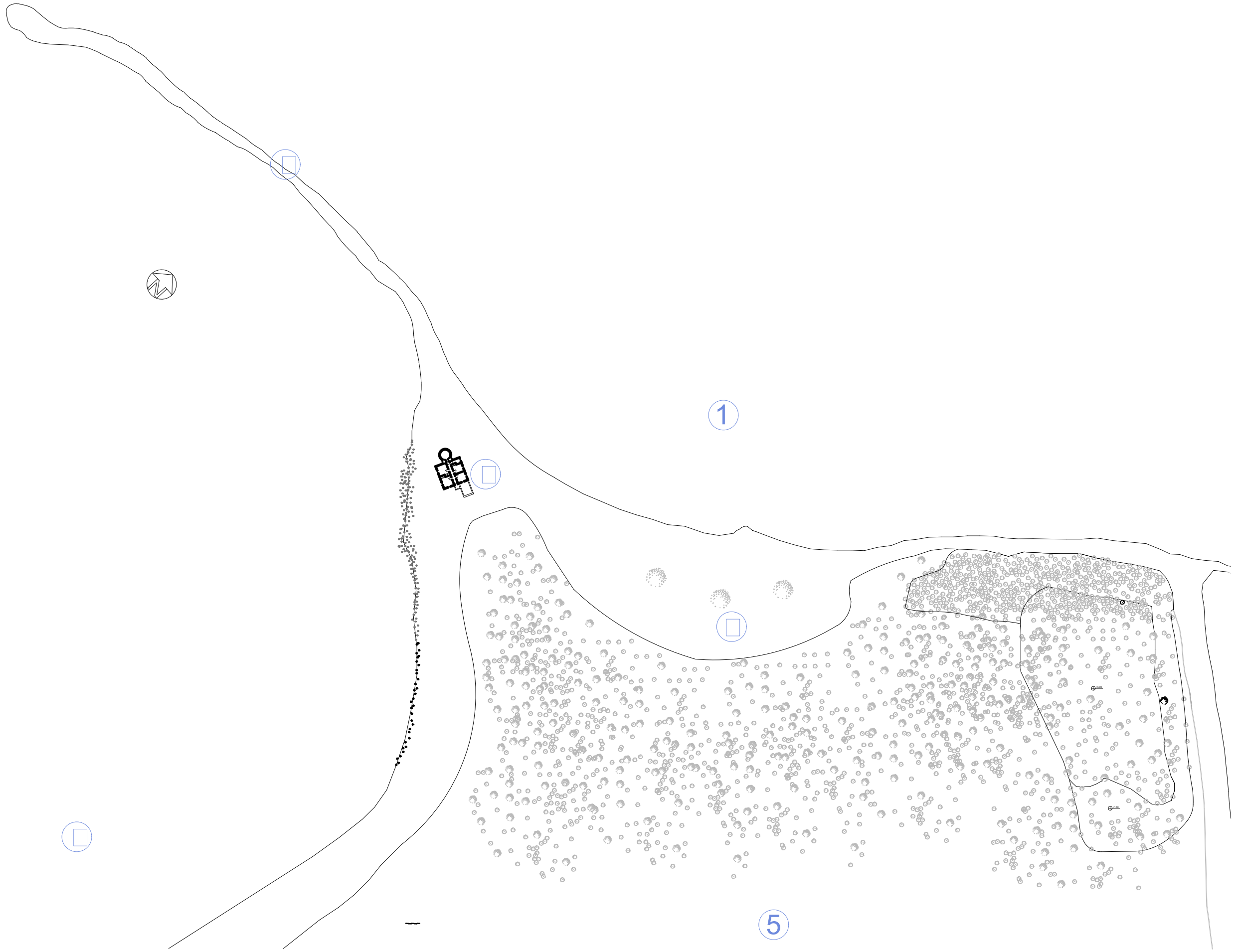
- □ «Ελληνικοί Πέτρινοι Φάροι», Παπαγεωργίου Γήσης, εκδόσεις Άμμος, 2006

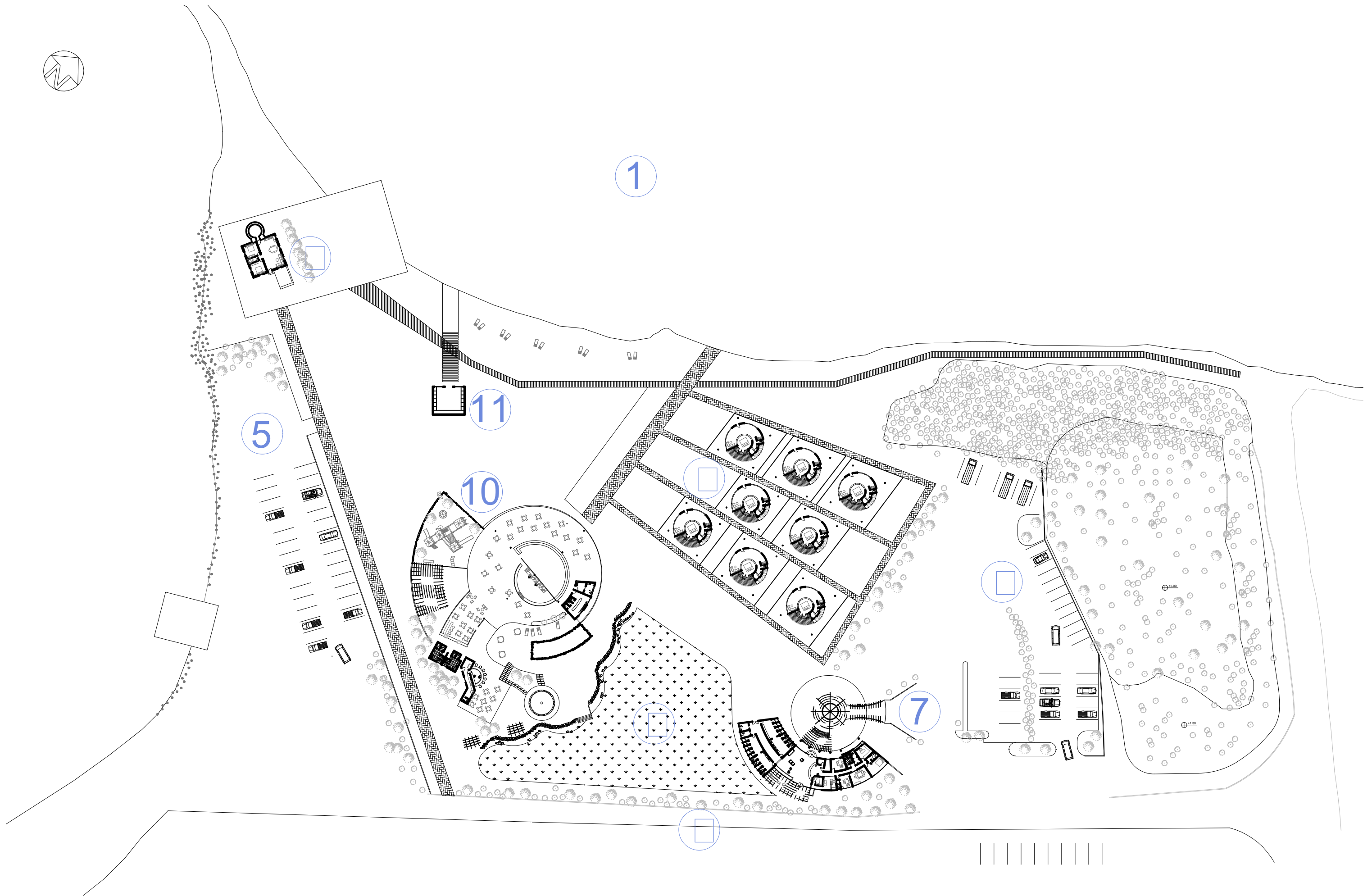
2. Πηγές στο Διαδίκτυο

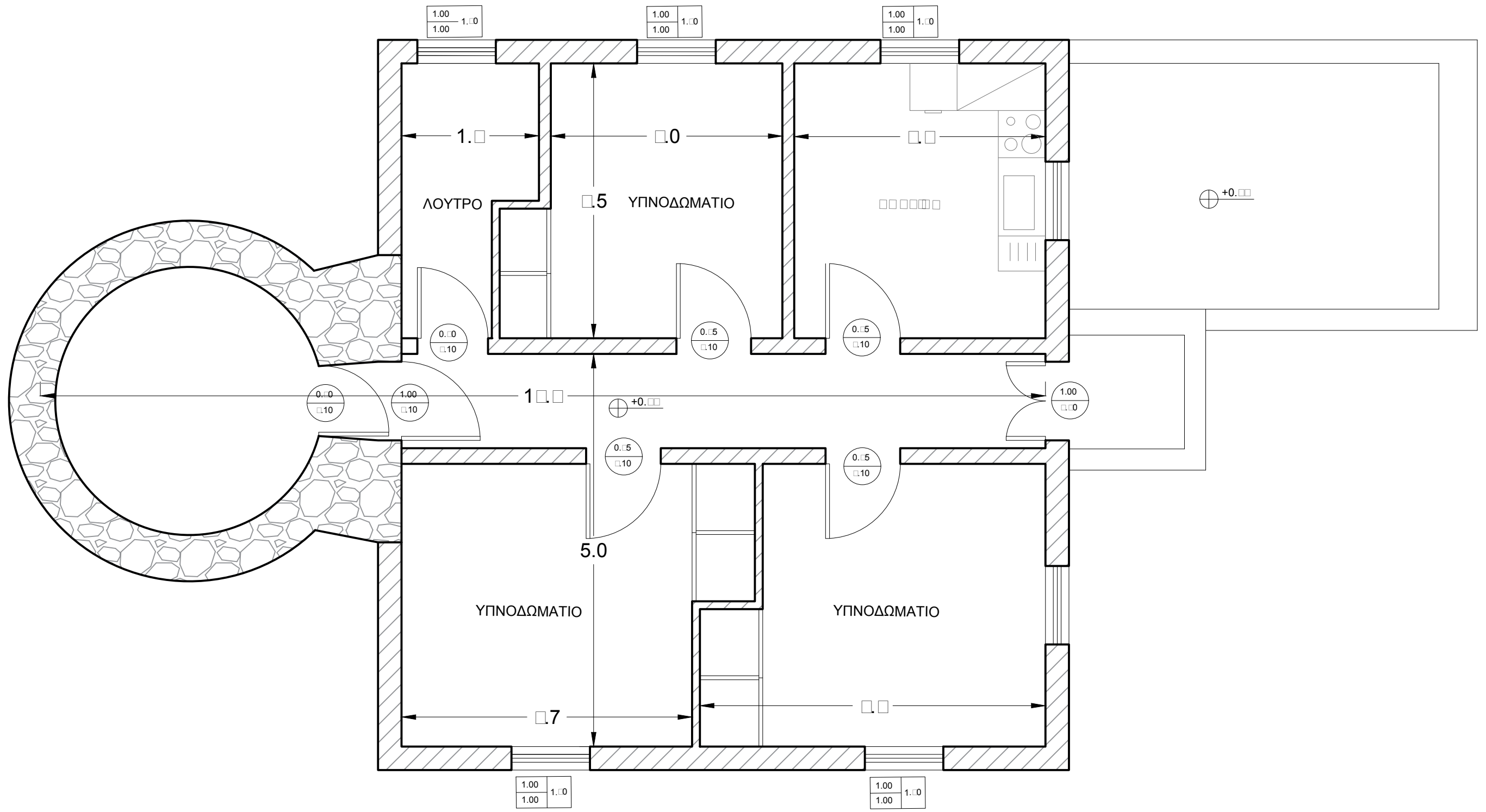
- □ <http://www.hellenicnavy.gr>
- □ <http://www.faroi.com>
- □ <http://www.patrasevents.gr>
- □ <http://www.doreandiakopes.com>
- □ <http://www.kathimerini.gr>
- □ http://www.faroi.com/gr/drepano_rio_gr.htm
- □ <http://domiki.gr>
- □ <http://dikaiologitika.gr>

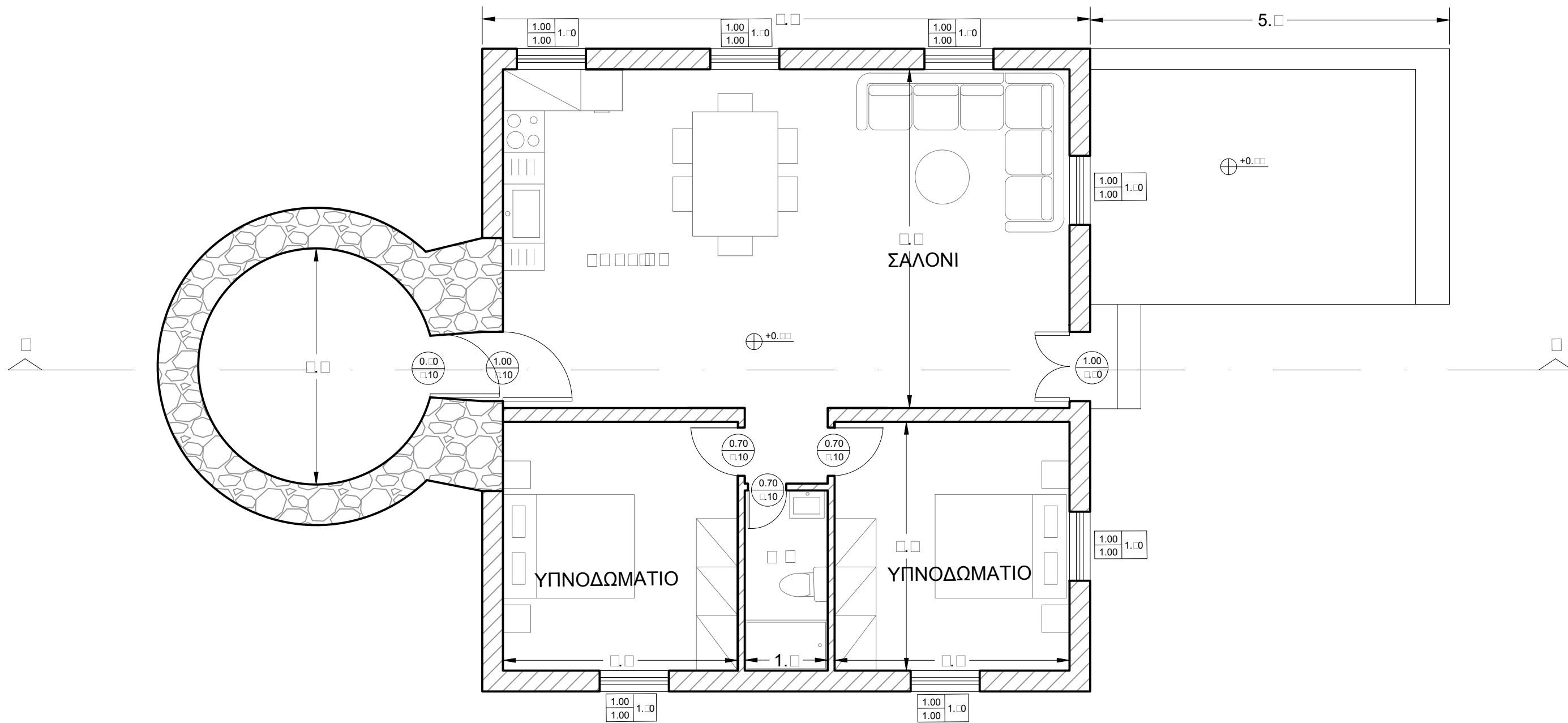
3. Συνεντεύξεις

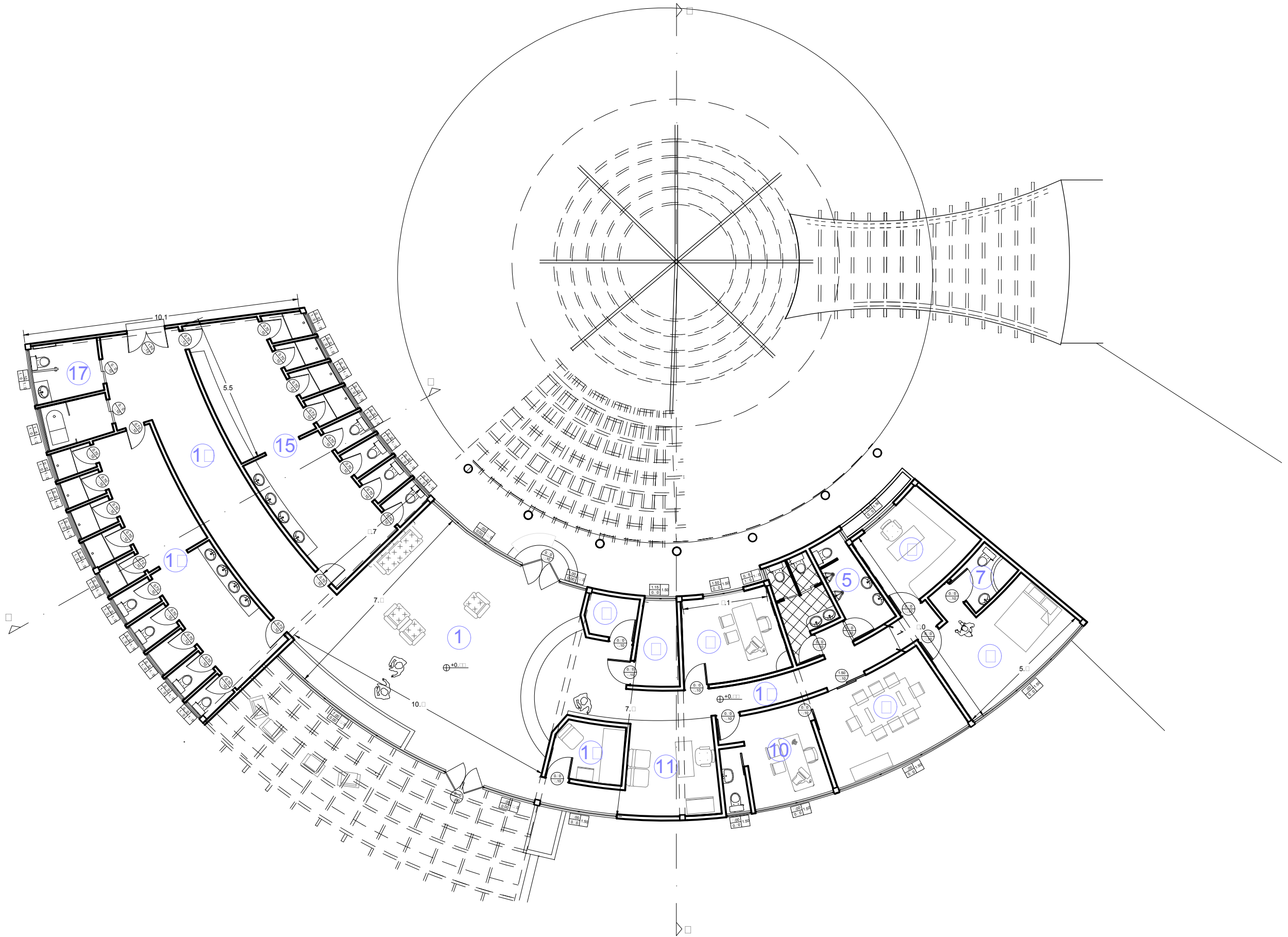
- □ Υπάλληλος της υπηρεσίας Φάρων Πειραιά του Πολεμικού Ναυτικού κ. Χιώτη.
- □ Αθλητές kite surf στο Δρέπανο

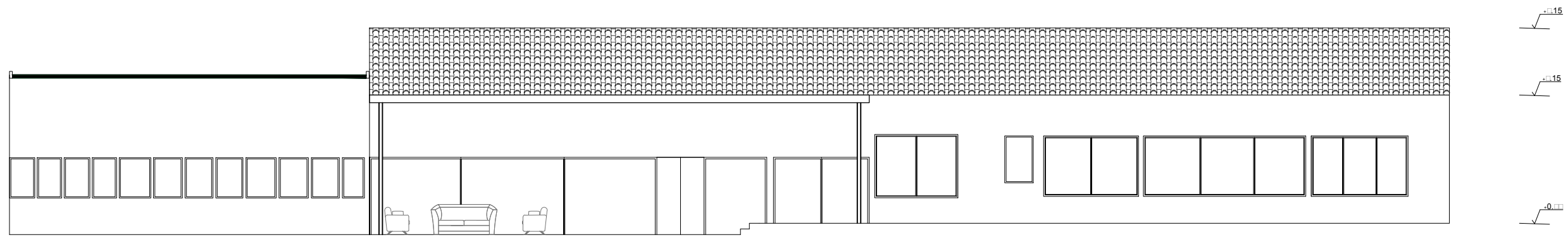

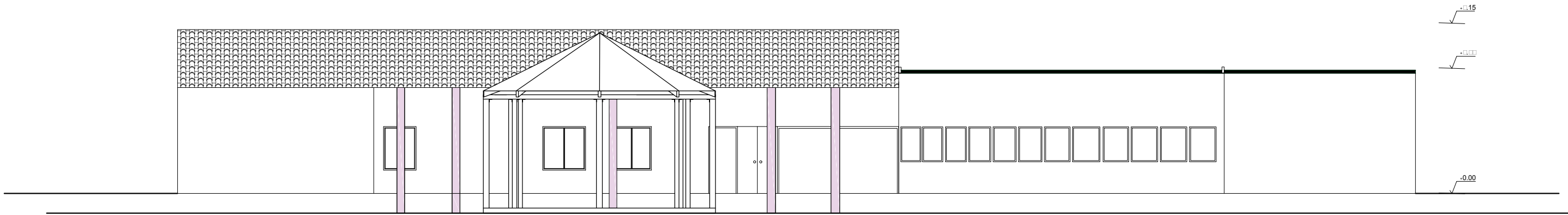

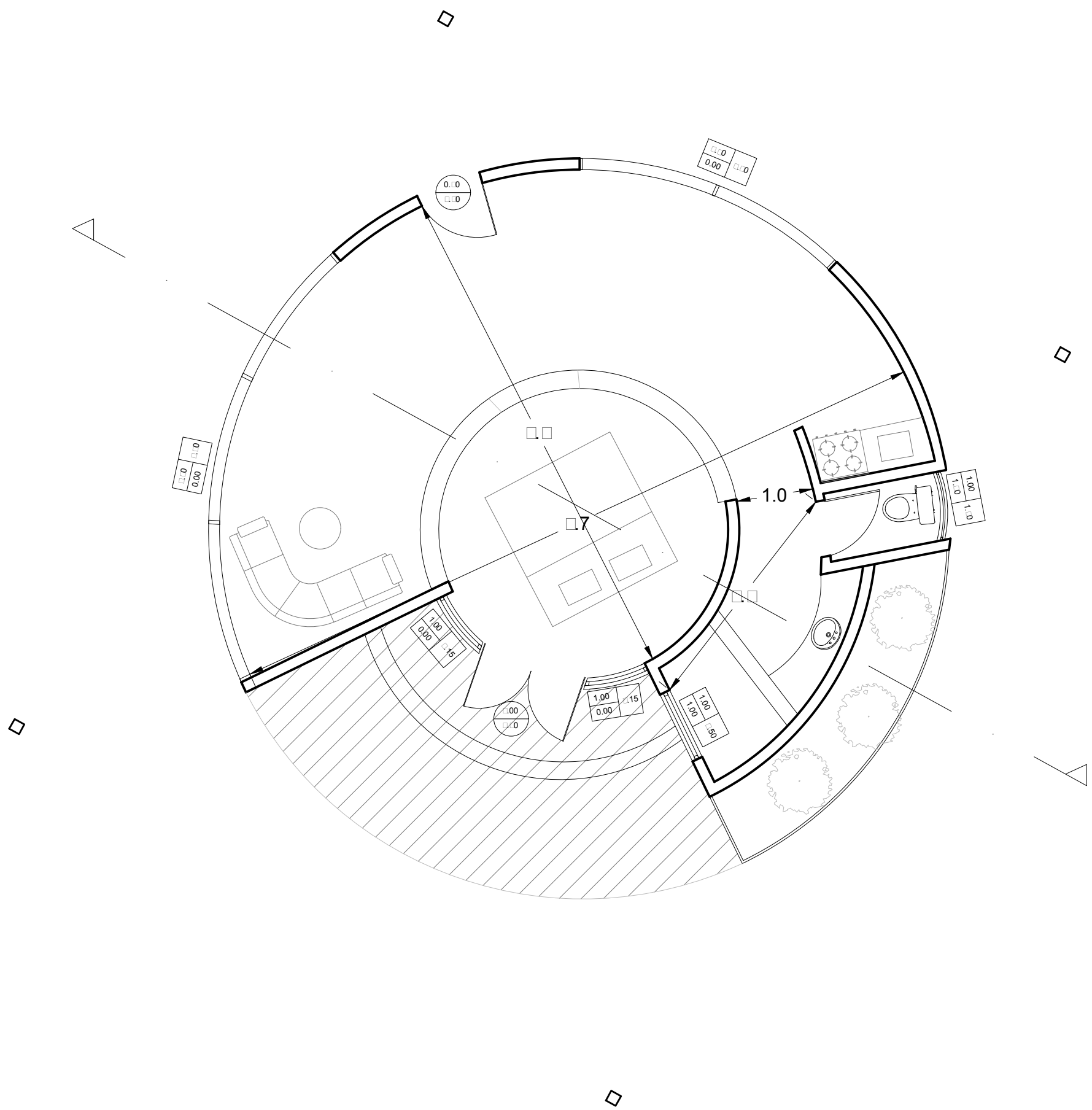

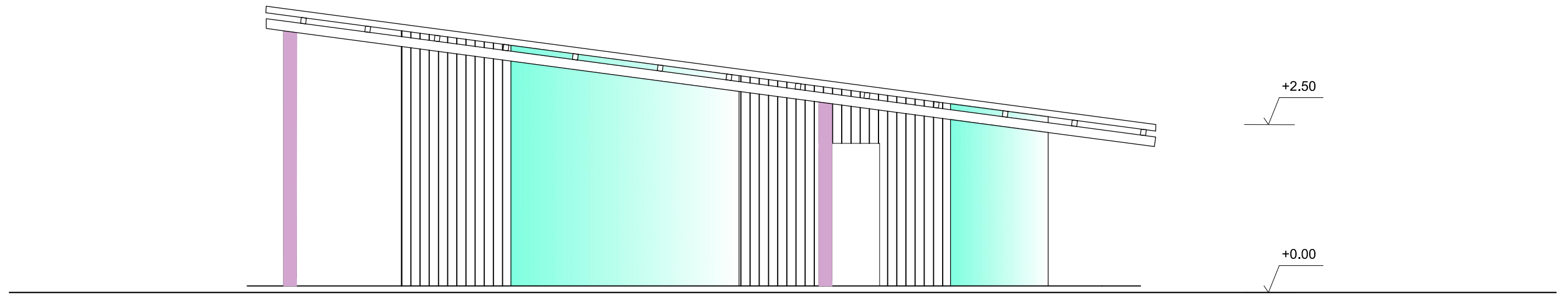

NOTIA OΨH

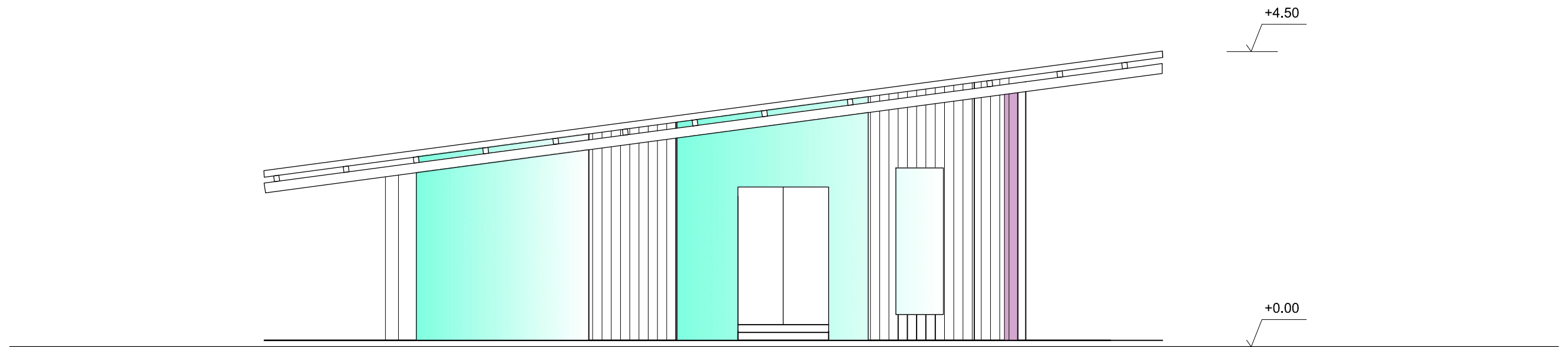

BOPEIA OΨH

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

